

UiT Norges arktiske universitet

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

«For det var der de andre vennene mine var»

En kvalitativ sosiologisk analyse av hva som får tenåringsjenter til å fortsette eller slutte med fotball

Lars Daniel Lona Fossli

Masteroppgave i SOS-3981 sosiologi ved lektorutdanninga 8-13, mai 2022

Sammendrag

Denne studien har som formål å se på hva som får jentene til å slutte i fotballen, og hva som får dem til å bli. Dette er et bidrag til å se på kjønnsforskjeller i idretten, og da nærmere bestemt i fotballen. Problemstillingen for oppgaven min er: «Hva får jente-/damespillere til å slutte eller fortsette med å spille fotball?».

Oppgaven er basert på dataen jeg har samlet inn fra fire semistrukturerte intervju. Jeg intervjuet fire jenter som enten spiller eller har spilt fotball. Alle disse var nå studenter, og har startet relativt tidlig med fotball. Intervjuene hadde som formål å avdekke hva som har fått jentene til å slutte i fotballen, men også hva som har fått dem til å fortsette.

Analysen viser at frafallet av jenter i fotballen er et komplekst problem. I hovedsak er det de sosiale elementene i fotballen som får jentene til å starte med fotball i tidlig alder, og det sosiale i fotballen er en viktig faktor for å holde på jentene videre. Blant jentene er det et jevnt frafall igjennom barnefotballen som følger trenden man ser i guttefotballen. I slutten av tenårene ser man at især mange jenter velger å forlate fotballen. Mange velger å slutte for å kunne fokusere mer på skole, videre utdanning, militærtjeneste eller folkehøgskole. Især er utdanning et viktig fokus for jentene i slutten av tenårene, noe som er naturlig da dette vil sikre dem jobb og inntekt videre i livet. En annen faktor som dytter jentene fra fotballen, er de holdningene man ser i fotballen og i samfunnet generelt. Jentene opplever en skjevfordeling av ressurser i klubbene, der de eksempelvis opplever at gutte- og herrefotballen får tildelt bedre treningstider, fasiliteter, treningsutstyr og kampdrakter. For å hindre dette frafallet må man øke mengden økonomisk kapital inn i jente- og kvinnefotballen. Slik at jentene føler seg likestilt med guttene i tidlig alder, samtidig som de kan se en langsiktig framtid i fotballen.

Forord

Denne masteroppgaven betyr for meg slutten på et fem år langt studieløp, noe som både er godt og vemodig. Årene på lektorutdanninga 8-13 ved Universitetet i Tromsø har vært lærerike, spennende og til tider krevende, slik en utdanning skal være. Det å skrive masteroppgave har vært en prosess med opp- og nedturer, men ved hjelp av gode støttespillere har man kommet seg velberget gjennom.

Først vil jeg rette en stor takk til min veileder Gunnar C. Aakvaag for gode tilbakemeldinger, lange samtaler og raske svar.

Deretter vil jeg rette en stor takk til informantene som deltok i prosjektet.

Jeg vil også takke Eli Skogerbø for å ha lest korrektur og gitt gode tips.

Til slutt vil jeg takke alle på kull-17 for fine år på universitetet. Spesielt retter jeg en stor takk til min faste kollokviegruppe som har gjort studietiden mye bedre.

Lars Daniel Fossli

Tromsø, mai 2022

Innhold

1	Innledning.....	1
	Begrunnelse for valg av tema og problemstilling	2
	Struktur for oppgaven.....	3
2	Tidligere forskning	5
	Forskning på frafall	5
	Kvinnefotballens status i Norge	6
	Ambisjonsnivå og prestasjonspress.....	6
	Forskjeller mellom dame- og herrefotballen	6
3	Teoretisk rammeverk.....	7
	Bourdieu og kapitalbegrepet	8
	Bourdieu og sosiale felt.....	10
	Teorien om rasjonelle valg	12
4	Metode.....	17
	Kvalitativ tilnærming	17
	Utvalg og rekruttering	18
	Intervjuguide og gjennomføring av intervju	20
	Transkribering og kategorisering av data.....	21
	Reliabilitet og validitet	23
	Etiske problemstillinger	24
5	Empiri.....	27
	Struktur: omstendighetenes betydning	27
	Økonomi.....	28
	Kultur	31
	Sosialt nettverk.....	33

Aktør: personlige forhold	35
Ambisjonsnivå, motivasjon og mestring	35
Grunner til å fortsette	38
Årsaker til frafall	39
Hva kan gjøres, hva fungerer og hva ville de gjort?	41
6 Analyse.....	45
Sentripetale krefter: Hva får jentene til å bli?	45
Sosial kapital: Det sosiale livet i fotballen	45
Kulturell kapital: Følelsen av å bli sett.....	46
Hva med økonomisk kapital?.....	47
Sentrifugale krefter: Hva får jentene til å slutte?	48
Økonomisk kapital: Fremtidsrettet feltskifte.....	48
Kulturell kapital: Kvinnefotballens status.....	50
Fra struktur til aktør.....	51
Avsluttende diskusjon: forholdet mellom aktør og struktur.....	51
7 Konklusjon	55
Litteraturliste	57
Vedlegg 1- Intervjuguide	59
Vedlegg 2 - Informasjonsskriv til informantene og samtykkeerklæring.....	63
Vedlegg 3	67

1 Innledning

Denne masteroppgaven skal handle om det store frafallet av jenter fra fotballen i ungdomsårene. På verdensbasis er fotball den største idretten, og spilles både organisert og uorganisert av mennesker i alle aldre. Til tross for klimaet i Norge, er fotballen den største idretten også her til lands med over 372 000 aktive medlemmer (Norges fotballforbund, 2018). Fra de begynner på barneskolen har man som regel både jenter og gutter tilbud om å spille fotball organisert, uavhengig av hvor i landet de bor. På tross av det gode tilbudet fotballen og et økende antall jenter i fotballen, er det en god del kjønnsforskjeller. Fotballen har fra barnefotballen et flertall av gutter i forhold til jenter. I de yngste aldersgruppene er det rundt halvparten så mange jentespillere som det er guttespillere. Når jentene og guttene blir eldre, øker denne forskjellen. Etter tenårene endrer dette seg, og man ser rundt tre ganger flere aktive herrespillere enn damespillere (Norges fotballforbund, 2018).

Det er ikke bare kjønnsforskjeller i dag, kjønnsforskjeller har en lenge vært en del av fotballen. Historisk har fotballen vært av og for menn siden idretten for alvor vokste fram på 1800 tallet. Da det engelske fotballforbundet i 1921 innførte et forbud mot baneutleie til kvinnelige fotballag, så man i praksis et forbud mot utøvelse av kvinnefotball. Holdningene i Norge på denne tiden var like med dem man så i England. I Norge fikk kvinnene sitt inntog i fotballen på 70-tallet, uten at dette skulle var problemfritt (Josimar, 2019). I likhet med utviklingen i resten av samfunnet, har det gradvis blitt mer likestilling i fotballen. Likevel ser vi fremdeles at det enda er kamper som må kjempes.

I dag blir du ikke millionær av å spille på toppnivå i Norge som kvinne, mens i herrenes Eliteserie har de som er best betalte, millionlønninger. Spiller du i eliteserien på herrenivå vil du som regel klare å leve av lønnen, og lengre ned i divisjonene ser man en brukbar månedsinntekt selv om man vil trenge å jobbe litt ekstra. For jentene er saken annerledes. Hvis du spiller for et av de beste lagene i toppserien vil du ha muligheten til ha en normal årslønn, men det er ikke snakk om store summer. For de jentene som spiller for lag lengre ned på tabellen og lengre ned i divisjonene, er det ikke mulig å leve kun av fotballen (Aftenposten, 2021).

Slike kjønnsforskjeller i fotballen er temaet for oppgaven. Men som vist er det flere aspekter ved disse kjønnsforskjellene. Det jeg skal se på er et aspekt ved dem, frafall av jenter i fotballen. Som vi snart skal se, er det både samfunnsmessige, faglige og personlige grunner for å være opptatt av dette.

Problemstillingen min er derfor: Hva får jente-/damespillere til å slutte eller fortsette med å spille fotball?

Denne problemstillingen handler både om hva som får dem til å slutte, og hva som får dem til å fortsette. I forlengelsen av dette, har jeg delt problemstillingen opp i to forskningsspørsmål:

1: Hva får jenter til å fortsette med å spille fotball?

2: Hva får jenter til å slutte med å spille fotball?

Begrunnelse for valg av tema og problemstilling

En viktig grunn til at jeg har valgt å skrive om dette er den samfunnsmessige betydningen av fotball generelt og jentefotball spesielt. Fotball er i dag verdens største idretter, både for menn og kvinner, også i Norge (Madsen, 2018). Tradisjonelt har fotball vært en mannsdominert idrett, og selv om den også i dag er mannsdominert har kvinnefotballen fått sin store fremvekst de siste tiårene. I dag er det totalt over 114 000 aktive kvinnelige medlemmer i Norges fotballforbund (Norges fotballforbund, 2018). Selv uttaler Norges Fotballforbund at det aldri før har blitt satset mer på jente- og kvinnefotballen. De trekker selv fram i en artikkel at likelønnsavtalen, nye spillerutviklere, nyopprettet trenerprogram og toppklubbstandard skal vise at de mener alvor (Madsen, 2018). Man ser også en generell økt interesse for jente- og kvinnefotballen. Det skrives mer om den i media og flere kamper blir sendt på TV eller strømmingstjenester. Fotballen utgjør en stor andel av deltakerne i idrettsfeltet.

I en melding til Stortinget som har tittelen «Likestilling i praksis» påpekes viktigheten av at man identifiserer utfordringer innen idrettsområdet, slik at man kan skape økt inkludering av grupper med lav deltakelse (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2015, s.35). Siden fotballen er såpass stor i Norge, og utgjør en stor del av idrettsfeltet, vil det være hensiktsmessig å jobbe for like muligheter for gutter og jenter.

Norges fotballforbund har de siste fem årene flere ganger presisert at de har hatt en økt satsing på kvinnefotballen, og vil fortsette med dette. Fra neste år av er det inngått et samarbeid mellom Norges fotballforbund, Norsk toppfotball og Toppfotball kvinner som skal jobbe for å skape like muligheter for begge kjønn i norsk toppfotball (Madsen, 2022). Man ser også en økt interesse for å se på kvinnefotball, som blant annet produserer mer penger inn i fotballen (Dagsavisen, 2021). Med økt satsing fra NFF, kombinert med økte seertall og interesse for kvinnefotball, kan kvinnefotballen gå noen interessante år i møte.

Temaet, kjønnsforskjeller i fotball, er ikke bare samfunnsmessig relevant, det er også faglig relevant. Sosiologien som fag er interessert i å forske på sosial ulikhet, samt ulikheter knyttet til kjønn. I tillegg er idretten en viktig basisinstitusjon i det moderne norske samfunn. Det å undersøke sosial ulikhet knyttet til kjønn på en basisinstitusjon er faglig relevant å forske på. Forhåpentligvis kan denne oppgaven bidra til kjønnsforskning og idrettsforskning.

Men jeg har også personlige grunner til å velge fotball som tema. Personlig har fotball alltid vært en del av livet mitt. Selv har jeg spilt fotball siden jeg var 5 år gammel, og er enda aktiv. Dette er mange år, og jeg har opplevd mye i fotballen. Personlig kommer jeg fra en mindre plass, og har spilt for en relativt liten klubb på nivå fem. Til tross for størrelsen på klubben, har herrelaget holdt seg relativt høyt oppe i det norske divisjonssystemet. I løpet av mine år i klubben har det vært et aktivt damelag, der man så stor vekst både sportslig og i interesse. I løpet av relativt kort tid gikk damelaget fra å være en oppadgående trend, til å ikke eksistere lengre. Jeg gikk selv på videregående da damelaget var aktivt, og kjente mange av spillerne. Da beskjeden kom at damelaget var lagt ned, skapte det også en personlig interesse. Denne interessen var enda sterk når jeg skulle bestemme meg for valg av masteroppgave, og det ble derfor et naturlig valg å bringe inn mer forskning på feltet.

Struktur for oppgaven

Oppgaven starter med en innledning (kapittel en), der jeg tar for meg hvordan statusen i kvinnefotballen er i dag, samt at jeg presenterer oppgavens problemstilling og forskningsspørsmålene og bakgrunnen for valg for valg av tema og problemstilling. Kapittel to er en gjennomgang av tidligere forskning på temaet. I kapittel tre vil jeg presentere og redegjøre for oppgaven sitt teoretiske rammeverk som videre skal brukes til å analysere dataen. Jeg har brukt Bourdieu sine kapitalformer og hans teori om sosiale rom og sosiale felt

for å se på de strukturelle rammene rundt jentene i fotballen. For å se på jentene sine handlinger har jeg valgt teorien om rasjonelle valg. I kapittel fire skal jeg redegjøre for valg av metode. Dette kapitlet skal vise alle valgene jeg har tatt underveis, hvilke problemer som har oppstått og hvordan jeg eventuelt har løst dem. Her vil jeg gå redegjøre for valg av forskningsmetode, utvalg og rekruttering, intervjuguide og gjennomføring av intervju, transkribering og kategorisering av data, reliabilitet og validitet og etiske problemstillinger. I kapittel fem skal jeg presentere empirien, som er kjernen for denne oppgaven.

Empirikapitlet er tredelt. Først presenterer svarene som handler om de strukturelle rammene rundt jentefotballen, deretter svarene som går mer mot aktørene og til slutt svarene som kan brukes for å forbedre dagens situasjon. Videre skal jeg i kapittel seks analysere de empiriske funnene i lys av teorien og tidligere forskning. Her vil jeg først se på hva som får jentene til å bli, så hva som får jentene til å forlate, før jeg til slutt diskuterer styrkeforholdet mellom disse faktorene.

2 Tidligere forskning

For å videreutvikle forskningen på frafall av kvinner i fotballen, og forskningen om forskjeller mellom dame- og herrefotballen, er det viktig å undersøke hva som tidligere er forsket på for å så kunne videreutvikle dette (Furseth og Everett, 2020, s.71). I dette kapittelet vil jeg dele den tidligere forskningen inn i fire ulike underkategorier, og deretter presentere hva tidligere forskning har kommet fram til.

Forskning på frafall

Artikkelen til Persson, Stefansen og Strandbu publiserte i 2020 artikkelen «Fotball som kjønnet mulighetsrom – Hvilken betydning har metafortellingen om kvinnefotball for unge jenters idrettsprosjekt?». De forsket på hvordan jenter sin ambisjon for fotballen blir påvirket av vår kultur sin måte og framstille fotballen på. Selv beskriver dem hensikten i sammendraget sitt slik: «Hensikten med analysen her, er å belyse hva slags idrettsprosjekt unge jenter opplever er mulig for dem – i denne spesifikke idrettskonteksten». Forskningen deres er bygd på intervjuer de gjennomføre blant 14-15 år gamle jentespillere på to ulike jentelag. Artikkelen sier blant annet at jentene ser på fotball som et fritidsprosjekt, der jentene så på fotball som noe gøy å drive på med fram til andre arenaer begynte å kreve mer tid fra dem (Persson mfl., 2020). I tenårene får man ofte andre ting man velger å bruke tiden sin på, og artikkelen nevner eksempelvis det at jentene velger å prioritere skole i større grad.

Rapporten «Deltagelse og frafall i ungdomsidretten» er skrevet av Line Skarsem Reitlo på bestilling av Senter for idrettsforskning. Rapporten har sett på interne og eksterne faktorer som påvirker ungdommer som er aktiv i idretten. Det påpekes at selv om mange faller fra i inngangen til ungdomsidretten så er det fortsatt et høyt antall aktive i ungdomsidretten i Norge. Innenfor de interne forholdene har Reitlo sett på utøveren, ferdigheter, treneren, venner og konkurranse. Innenfor eksterne forhold har hun sett på kategoriene *andre interesser, foreldre, skole og skader*. Rapporten konkluderer med:

«I korte trekk kan man hevde at ungdoms idrettsdeltagelse både er påvirket av faktorer som ligger utenfor idretten og faktorer knyttet til selve idrettens innhold. Interne faktorer som trekkes frem i forskningslitteraturen er betydningen av ferdigheter, konkurranseaspektet og utøvernes forhold til treneren og venner. Betydningen av skole, skader og foreldre er de eksterne faktorene. Dette illustrerer at frafall er en kompleks prosess som er påvirket av flere faktorer» (Reitlo 2012).

Kvinnefotballens status i Norge

Solvang skrev i 2019 en artikkel om skandinavisk kvinnefotball. Hun tok for seg hvordan kvinnefotballen i Norge og Skandinavia har fått den statusen som dem har i dag. Hun trekker fram viktigheten av at både kvinne- og herrefotballen tradisjonelt har hatt spillere utenlandsk og gjort det bra i internasjonale kamper og turneringer. Flere i Norge og Skandinavia kan leve delvis eller helt av fotballen hvis man spiller på toppnivå, noe som ikke er mulig i mange dameligaer rundt om i verden. Flere kombinerer også en satsning samtidig som de studerer. Studien trekker fram at sponsorene investerer mer penger inn i kvinnefotballen, og mediedekning har økt betraktelig de siste årene (Solvang 2019).

Ambisjonsnivå og prestasjonspress

Artikkelen til Persson mfl. (2020) beskriver jentene sitt ambisjonsnivå som relativt lavt. De fleste av jentene som ble intervjuet så på fotball som et fritidsprosjekt og prioriteringen av eksempelvis skole fremfor fotballen kunne ses på som et sikrere og fremtidsrettet valg.

Rapporten til Reitlo (2012) tar som nevnt for seg interne forhold som skaper frafall fra idretten, og blant annet har rapporten tatt for seg konkurranse som en faktor. Inn i ungdomsfotballen føler mange at fokuset på konkurranse og det å være god øker betraktelig. Rapporten sier dette fører til at enkelte velger å slutte med idretten sin.

Forskjeller mellom dame- og herrefotballen

I artikkelen til Solvang trekker hun fram noen forskjeller mellom herre- og kvinnefotballen som studien hennes oppdaget. De største forskjellene var i utviklingen av toppfotball, der faktorer som økonomiske ressurser tilgjengelig, media dekning og kommersialisering ble lagt fram som sentrale punkter.

Rapporten til Reitlo (2012) sier at aktivitetstallene i ungdomsidretten viser at det eksisterer kjønnsforskjeller. Generelt i idretten er det flere gutter enn jenter som deltar. Rapporten så ikke spesifikt på fotballen, men generelt på idrett og dermed reflekterer den nok delvis en del av meningene til jentene i fotballen. Rapporten viser at blant jentene er det mange som oppgir «for strenge krav til å være god» som en grunn til å forlate idretten.

3 Teoretisk rammeverk

I dette kapitlet vil jeg redegjøre for hvilke teoretiske analyseredskaper jeg har benyttet meg av i oppgaven. Min oppgave er i hovedsak empirisk, der jeg tar utgangspunkt i dataen innsamlet fra intervjuene for å kunne svare på problemstillingen min. Teorien som nå skal presenteres og videre brukes i oppgaven, brukes for å støtte opp analysen min av datamaterialet. Det som er typisk i sosiologien er å se på forholdet mellom aktør og struktur. I min oppgave ser jeg på jentene som selvstendige aktører som handler innenfor noen sosiale rammebetingelser i fotballen. Derfor trenger jeg teori om strukturen og om aktørenes handlinger. For å se på de strukturelle rammebetingelsene har jeg benyttet meg av Pierre Bourdieus kapitalbegrep og hans teori om sosiale rom og sosiale felt. For å se på hvorfor jentene velger å slutte i fotballen bruker jeg også teorien om rasjonelle valg. I de neste avsnittene begrunner jeg valget av de teoriene.

Pierre Bourdieu gjør som mange andre moderne sosiologer når han prøver å forbedre samfunnet ved å sikre rettferdige sosiale ordninger, han prøver å gi et svar på aktør-/strukturproblemet (Aakvaag, 2008, s.148). For å løse dette presenterer Bourdieu *det objektivistiske bruddet* og *det subjektivistiske bruddet*, som er en referanse til subjektivismen og objektivismen. I min oppgave har jeg brukt de elementene som Bourdieu oppgir i *det objektivistiske bruddet* for å fange opp hva jentene legger til grunn for å enten slutte eller fortsette i fotballen. Det sosiale rom og sosiale felt er brukt hovedsakelig i analysedelen av oppgaven, der jeg bruker disse for å ramme inn den sosiale konteksten rundt kapitalbegrepene. Teorien om sosiale felt blir brukt for å se på fotballen som et underfelt i idrettsfeltet. Under analyseringen av begrunnelsene informantene legger til grunn for videre deltakelse eller frafall bruker jeg sosiale felt for å komplementere kapitalbegrepene. Kapitalbegrepene blir brukt som et rammeverk for oppgaven. Grunnen til at jeg har valgt disse, er for å fange opp de ulike rammene som jentene fatter sin beslutning innenfor, samt finne ut hvilken kapitalform som er viktigst for deltakerne i jente- og kvinnefotballen.

Habitus er en av de mest sentrale begrepene i Bourdieus *subjektivistiske brudd*. Han mener at tradisjonelle sosiologiske teorier innen subjektivismen, eksempelvis teorien om rasjonelle valg, underspiller objektive struktureres betydning (Aakvaag, 2008, s.149). Under mitt arbeid med oppgaven opplevde jeg at habitusbegrepet var mangelfullt for å forklare årsaken til at

jenter velger å slutte med fotballen. Jentenes valg opplevde jeg som mer gjennomtenkte, mens Bourdieus habitusbegrep tar utgangspunkt i at man gjør en automatisert handling. Det var helt tydelig for meg at jentene hadde reflektert mye rundt valgene sine og dermed passet ikke hele Bourdieu sin teori om aktør-strukturproblemet med min oppgave. Derfor velger jeg å bruke teorien om rasjonelle valg for å forklare jentene sine begrunnede valg for å enten fortsette eller slutte med fotballen. Dette er en teori som Bourdieu mente var mangelfull, men som jeg mener er best egnet for å forklare informantene mine sine valg. Teorien om rasjonelle valg tar utgangspunkt i at aktørene ikke er like påvirket av de sosiale rammene som Bourdieu mener. Teorien tar utgangspunkt i at individ i et samfunn, utfra sine oppfatninger og ønsker, velger de alternativene som er mest gunstig for seg selv (Aakvaag, 2008, s.97).

Dette kapitlet består videre av tre deler. I hver del vil jeg vise hvordan denne teorien eller dette begrepet har blitt brukt i arbeidet med oppgaven. Først kommer en redegjørelse for Bourdieu sine tre ulike kapitalformer, deretter Bourdieu sin teori om sosiale som og sosiale felt og til slutt i kapitlet er teorien om rasjonelle valg.

Bourdieu og kapitalbegrepet

Som nevnt innledningsvis i dette kapitlet har Bourdieus begreper om ulike former kapital strukturert store deler av oppgaven. Siden jeg videre i analysen vil bruke disse kapitalbegrepene for å analysere de strukturelle faktorene som påvirker valgene til jentene i fotballen, var det også hensiktsmessig å designe intervjuguiden også etter disse for å gjøre arbeidet lettere. Intervjuguiden min er strukturert i fem faser, der den tredje fasen inneholder nøkkelspørsmålene mine. For å kategorisere nøkkelspørsmålene mine brukte jeg Pierre Bourdieus kapitalformer, sosial, kulturell og økonomisk kapital. Kulturell og sosial kapital kan brukes til å se på ikke-materielle aspekter ved jentene sin deltakelse i fotballen (Esmark, 2006, s.88). Jeg skal nå ta for meg Bourdieus definisjon av begrepene, samt hvordan jeg har brukt dem.

Kapital er ressurser man kan bruke i det sosiale rom for å skaffe seg innflytelse og makt. (Aakvaag, 2008, s.151). *Økonomisk kapital* er den mest selvbeskrivende kapitalformen til Bourdieu. I kapitalistiske samfunn er økonomisk kapital den viktigste formen for kapital. Alle de økonomiske ressursene et individ har og som kan investeres for å gi økonomisk avkastning, regnes som deres økonomiske kapital. Dette kan eksempelvis være penger, aksjer,

eiendeler, eiendommer og kryptovaluta. Det å ha mye økonomisk kapital gir mange muligheter i samfunnet. Når man har en sterk personlig økonomi vil man lettere kunne hevde seg i ulike sosiale felt og generelt i det sosiale rom. Selv om de ulike delene av samfunnet er uavhengige fra hverandre, for eksempel utdanning og økonomi, ser man i sosiologien at det å ha god økonomisk påvirker din posisjon i hierarkiet. Man ser eksempelvis at det ofte er dem med høy utdanning og et høyt lønnsnivå som best mestrer høykulturen i et samfunn. Så selv om man ikke kan kjøpe seg høye posisjoner i de sosiale feltene eller kjøpe seg til å meste høykulturen, spiller økonomisk kapital en rolle. I min oppgave bruker jeg økonomisk kapital for å se på de økonomiske ressursene som er tilgjengelig for jentene. Begrepet brukes også for å se på hvor høyt jentene prioriterer økonomi i løpet av karrieren sin.

Sosial kapital sier Bourdieu er vårt samlede sosiale nettverk, der alle relasjoner vi har gir oss en mulighet til å bruke disse for å oppnå noe. Mange individer i samfunnet har ulike grupper man investerer sin sosiale kapital inn i, og hvilken gruppe man investerer mest i endrer seg ofte i løpet av livet. Eksempelvis vil man ofte tidlig i livet investere i venner og familie, etter hvert mer inn i medstudenter og organiserte idretter og når man blir eldre inn i naboer, familie og kollegaer. Disse relasjonene man innehar kan man bruke til eksempelvis få seg en jobb eller bli innlemmet inn i et styre. Hvis en student for eksempel får seg en jobb i en lokal sportsbutikk fordi han spiller fotball med den daglige lederen for sportsbutikken, så har studenten oppnådd dette ved å bruke den sosiale kapitalen hen innehar. I dagens samfunn er det ikke alltid stillinger trenger å lyses ut, siden man ofte bruker sitt sosiale nettverk for å fylle den stillingen. Sosial kapital er dermed en ganske viktig form for kapital (Aakvaag, 2008, s.152). I oppgaven er det kanskje ikke hvorvidt man bruker den sosiale kapitalen til å tilegne seg posisjoner som er viktigst, men heller hvor viktig det sosiale livet i fotballen er for jentene og deres deltakelse i fotballen. Fotball er en lagidrett og man vil ofte se en gjengmentalitet innad i ulike lag, dermed er det sosiale viktig for å kunne oppnå denne gjengmentaliteten.

Kulturell kapital kan kort fortalt sies å være vår evne til å knekke kulturelle koder. Aakvaag (2008, s.152) sier at kulturell kapital «består i å ha tilegnet seg og mestre den dominerende kulturelle koden i samfunnet». De fleste samfunn har en type kultur som er allment kjent som «høykultur», og naturlig vil man ha andre ulike typer kulturer som er hierarkisk plassert under

denne høykulturen. Bourdieu deler kulturell kapital inn i to ulike grupper, formell og uformell kulturell kapital. Den formelle kulturelle kapitalen er kunnskapen man tilegner seg igjennom utdanningen og de utdanningstitlene man har. I Norge har alle muligheten til å tilegne seg mye av den formelle kulturelle kapitalen, da vi har gratis skolegang og lånekassen som i prinsippet gir alle muligheten til å ta høyere utdanning på høyskoler eller universitet. Den uformelle kapitalen er den som tilegnes et individ i løpet av de tidlige leveårene, der sosialiseringen til individet setter grunnlaget for hvor godt man vil kunne beherske høykulturen. Dermed har familien ekstremt mye å si for hvor enkeltindividene sin evne til å beherske høykulturen (Aakvaag, 2008, s.153). I min oppgave er jeg opptatt av å finne ut av den kulturelle vurderingen av jentefotballen i samfunnet, og eventuelt hvorfor den er som den er. Det vil også være interessant å se hvorvidt jentene selv mener det er kulturelle forskjeller innen fotballfeltet og hvordan de håndterer dette.

Bourdieu's kapitalbegrep skal ikke brukes nøyaktig slik Bourdieu har beskrevet dem, men de brukes som et redskap for å plukke opp de viktigste aspektene ved den sosiale strukturen rundt kvinnefotballen og betingelsene som gjelder. Jeg har latt meg inspirere av Bourdieu sine definisjoner, men tilpasset dem slik at de passer til min oppgave.

Bourdieu og sosiale felt

Det sosiale rom og de ulike sosiale feltene bruker Bourdieu for å beskrive klassestrukturen i samfunnet og strukturen innen ulike sosiale arenaer innad i denne klassestrukturen. Først vil jeg nå ta for meg Bourdieu sin beskrivelse av sosiale felt, og deretter plassere fotballen innen et av disse sosiale feltene. Her vil jeg også redegjøre for hvordan teorien om sosiale felt blir anvendt i denne oppgaven. Avslutningsvis vil jeg skrive om sosiale rom, siden dette er essensielt for å forstå Bourdieu sitt objektivistiske brudd.

Den sosiale arenaen jeg undersøker i denne oppgaven er fotballen, og dermed så jeg også behovet for å ha kontroll over den sosiale strukturen i fotballen. Dermed måtte jeg finne ut hvordan jeg skulle plassere fotballen inn i klassestrukturen. Bourdieu svarer på dette med hans beskrivelse av de *sosiale felt* som befinner seg i det *sosiale rom* (Aakvaag, 2008, s.154). Der det sosiale rom definerer individer sin posisjon i hele samfunnet, tar det sosiale feltet og plasserer individer sin posisjon innad i spesifikke felt. Disse feltene kan eksempelvis være idrettsfeltet, det politiske feltet eller det vitenskapelige feltet. Innad i disse feltene man har i

samfunnet, finner man også underfelt. Fotballen er et slikt eksempel, der man tilhører idrettsfeltet samtidig som man har et eget sosialt hierarki som er ulikt idrettsfeltet. Bruker man fotballfeltet som et eksempel har vi også her en hierarkisk inndeling man bruker for å plassere individene. Måten å plassere noen inn i de ulike sosiale feltene eller slike underfelt skiller seg fra måten man plasserer individ inn i det sosiale rom. I de sosiale feltene er det den *feltspesifikke* kapitalen som bestemmer individets plassering, og ikke de kapitalformene som brukes i det sosiale rom (Joas og Knöbl, 2013, s.390). Feltspesifikk kapital er det som gir noen innflytelse på et sosialt felt (Aakvaag, 2008, s.155). Hva som er den feltspesifikke kapitalen er særegent for hvert sosiale felt, og er med å skille de sosiale feltene fra hverandre. Innehar man mye feltspesifikk kapital innen idretten, vil ikke denne gi den en høy posisjon i utdanningsfeltet eksempelvis. Hva som skal gjelde som den feltspesifikke kapitalen kan også utfordres av individene. Dette kan bli brukt som et middel for å selv forbedre sin posisjon innad i feltet. Dette kalles også for *heterodoxa* (Aakvaag, 2008, s.157). Den andre måten man kan forbedre sin posisjon er en langt mer opplagt og vanlig strategi. Oftest vil individer som ønsker å jobbe seg opp i hierarkiet prøve å tilegne seg mest mulig av den feltspesifikke kapitalen.

Begrepet «doxa» bruker Bourdieu når han skal forklare spillereglene i et sosialt felt. Det går ut på at et hvert individ i et felt har noen grunnleggende og iboende tanker om hvilke regler som gjelder inni feltet (Joas og Knöbl, 2013, s.378). Det som er *doxa* skal nærmest være en selvfølgelighet for alle og man trenger ikke diskutere det. I fotballen er det for eksempel implisitt den spilleren som har 10'eren bak på trøya, er den beste og mest kreative spilleren i laget. Samme er det hvis man spiller for eksempelvis Rosenborg i Norge. Som nevnt er det noen som vil prøve på å utfordre *doxa* ved å for eksempel kritisere noe etablert innen feltet. Når *heterodoxa* prøver å svekke *doxa*, fører det til at de som beskytter *doxa* må forme argumenter og kan dermed svekke *doxa* sin selvfølgelighet (Aakvaag, 2008, s.157).

I oppgaven ønsker jeg også å se på hva fotballen sin feltspesifikke kapital er, hvorvidt jentene har samme forutsetning til å tilegne seg mye av denne sammenlignet med guttene. Sosiale felt vil i all hovedsak brukes i analysedelen av oppgaven, for å drøfte hvordan jenter ser på sine muligheter innen fotballfeltet og hvorvidt fotballfeltet konkurrer med andre sosiale felt i ungdomstiden til spillerne. Jeg vil også se på hvordan de andre sosiale feltene påvirker

fotballen direkte, og hvordan jentefotballen faktisk blir påvirket av disse. Her vil mediefeltet være en av de mest sentrale feltene jeg trekker inn i analysen og drøftingen.

Som nevnt ovenfor er de sosiale feltene en del av Bourdieus måte å forklare den sosiale strukturen. Der den feltspesifikke kapitalen er utslagsgivende for den posisjonen man har i et sosialt felt, er det de andre kapitalformene som bestemmer våre posisjoner i samfunnet generelt. Bourdieu bruker økonomisk-, kulturell- og sosial kapital for å beskrive individer sin posisjon i det han kaller for *det sosiale rom*, som hans idé om hvordan klassene i samfunnet er inndelt (Joas og Knöbl, 2013, s.372) Individene som omgås hverandre og er i det samme sosiale rom, vil også være posisjonert i samme klasse. Bourdieu operer med tre ulike klasser, rangert fra øverst til nederst har man: den dominerende klassen, middelklassen og den dominerte klassen. Hver klasse prøver kontinuerlig å styrke sin posisjon i hierarkiet, noe som fører til at de både må forsvare sin posisjon, samtidig som de må prøve å forbedre sin egen relative posisjon (Aakvaag, 2008, s.153). Innad i klassene er det også egne inndelinger, og Bourdieu mener at de kapitalformene som er nevnt ovenfor også kan bestemme et individ sin posisjon innad i klassene. Bourdieu presenterer det sosiale rom ved en illustrasjon av to akser. X akse består av kultur og økonomisk kapital, mens Y akse består av den samlede mengde av kapital (Joas og Knöbl, 2013, s.370-372). Ved denne måten å kategorisere på får man en mer helhetlig og konkret måte å plassere grupper på, i forhold til en tradisjonell klassestruktur som tar utgangspunkt i økonomisk kapital. Her får man eksempelvis fram at en professor på universitetet, til tross for å ikke tjene mange millioner i årslønn, likevel har en høy posisjon i samfunnet grunnet sin høye kulturelle kapital (Joas og Knöbl, 2013, s.388).

Teorien om rasjonelle valg

Innledningsvis i kapitlet nevnte jeg at Bourdieus subjektivistiske brudd og hans habitusbegrep ikke var passende for å forklare mine funn i oppgaven. I motsetning til habitusbegrepet, som legger vekt på vaner og automatisert handling, la jeg raskt merke til at jentene hadde et langt mer gjennomtenkt forhold til fotballen enn det habitusbegrepet tar for seg. Aktørene tar selvstendige og gjennomtenkte rasjonelle valg når de velger å fortsette eller slutte, og er bevisst på hvorfor de tar disse valgene. Derfor har jeg valgt å bruke teorien om rasjonelle valg for å beskrive hvordan jentespillerne fatter og begrunner avgjørelsene sine. Ikke alle valgene man gjør i livet er rasjonelle, men det er valget om å fortsette eller slutte som jeg skal fokusere på i min oppgave. Habitus kan kanskje brukes til å forklare de mindre

viktige valgene, men i de store valgene mener jeg teorien til rasjonelle valg er mer treffsikker. Videre vil jeg nå kalle teorien om rasjonelle valg for forkortelsen TRV.

Teorien om rasjonelle valg er som navnet tilsier, teorien om hvordan aktørene i et samfunn er i stand til å ta rasjonelle valg. Der enkelte mener at aktørene ikke er helt rasjonelle og er påvirket av samfunnet de lever i, gir denne teorien aktørene en mer sentral rolle i sosiologiens analyser av sosiale fenomener. Aakvaag (2008, s.97) trekker frem to teoretiske grunnprinsipper som TRV bygger på. Det første prinsippet er metodologisk individualisme, som sier at «alle sosiale fenomener skal forklares som et resultat av individuelle aktørers handlinger» (Aakvaag, 2008, s.97). Skal man forklare kjønnsforskjeller i fotball, så må man forklare det med utgangspunkt i jenter og gutter sine valg. Det andre prinsippet er at menneskets rasjonelle handlinger er begrunnet i en bevisst mål-middel-kalkyle. For eksempel kan man se på når noen velger å slutte i fotballen. Da er det resultatet av et valg, der de har alternativene å fortsette eller slutte, men ser seg bedre tjent med eksempelvis å slutte fremfor å fortsette.

Det som er kjernen i teorien om rasjonelle valg er *ønsker*, *oppfatninger* og *valg*. Aktørene er ifølge TRV aktive aktører som tenker nøye igjennom de ulike alternativene før de tar et valg, i motsetning til habitus der aktørene sine handlinger vil være styrt av ting som påvirker dem. Videre vil jeg redegjøre for de tre kjernebegrepene i TRV, men noe forenklet. Jeg har eksempelvis sett på hvilke typer ønsker som er viktig for jentene i fotballen, og ikke tatt med alle de ulike ønskene som teorien tar for seg.

Alle mennesker har *ønsker* man ønsker å oppnå. Ønskene kan man si er en tilstand vi ønsker å oppnå. Ofte er det ønskene vi har om å oppnå noe som motiverer og driver oss framover. Det vi ønsker oss kan enten være motivert av egoistiske motiver eller av altruistiske motiver. De ulike ønskene vi har, likestilles ifølge denne teorien, noe som i praksis betyr at man ikke rangerer etter gode eller dårlige ønsker (Hagen, 2013, s.252-253). Derimot stiller TRV noen formelle krav til ønskene for at de skal være rasjonelle. Det første kravet som jeg tar for meg er at alle ønsker må være *komplette*, som betyr at «alle tilgjengelige alternativer lar seg rangere i forhold til hverandre» (Aakvaag, 2008, s.102). Det neste kravet er at ønskene må være transitive når man skal rangere dem. Hvis ønskene ikke er transitive, kan man risikere at man får selvmotsigende ønsker. Hvis jeg for eksempel har tre alternativer til aktiviteter en

fredagskveld, må jeg rangere disse. La oss si jeg har valget mellom alternativene a (30års dag), b (bowling med studentvenner) eller c (hyttetur med fotballaget). Hvis jeg da foretrekker alternativ a (30års dag) foran b (bowling med studentvenner) og b (bowling med studentvenner) foran c (hyttetur med fotballaget), må jeg også foretrekke alternativ a foran alternativ c. Ønskene må også være logisk realiserbare. Kravet tar utgangspunkt i at det vi ønsker å oppnå er realiserbart.

Det man ønsker å oppnå krever en viss planlegging for å klare og realisere. Dermed kreves det at ønskene våre til en viss grad er stabile og har en viss varighet. Hvis ønskene endrer seg hyppig vil det bli vanskelig å planlegge og gjennomføre ønskene, og man kan si det er irrasjonelt å drive på med slike ustabile ønsker. Ofte trenger vi mennesker en motivasjon som ligger lengre fram i tid. Da jeg startet med min utdanning, hadde jeg et ønske om å jobbe som lærer. Jeg visste dette ville kreve fem år med studier, men etter studiene ville jeg ha muligheten til å oppfylle ønsket. Slike fremtidsrettede ønsker er viktige å ha, men man må samtidig nedprise disse ønskene framfor nåtiden. Framtiden er usikker, og det vil dermed være irrasjonelt å ikke leve i nuet, men kun fokusere på fremtiden. Samtidig er det også irrasjonelt å konstant nedprise framtidige ønsker, da man kan risikere å miste muligheten til å realisere de fremtidsrettede ønskene (Aakvaag, 2008, s.102-103)

Avslutningsvis så kan ønskene våre være autonome eller heteronome. Autonome ønsker er blitt til på en planlagt og kontrollert måte, mens de heteronome er ikke blitt til på en planlagt og kontrollert måte. Autonome ønsker kan være vanskelige å oppnå av to årsaker. Gjennom hele livet blir vi mennesker formet og påvirket av ting som vi noen ganger ikke selv er bevisst på, og dette gjør det vanskelig å kunne sikre oss at ønskene er upåvirket av ytre påvirkninger. I tillegg skal vi, ifølge TRV, alltid velge løsningen som gir oss et best mulig og mest effektivt utfall. De heteronome ønskene er et produkt av ytre påvirkninger, og skiller seg dermed fra de autonome. Heteronome ønsker kan vi dele inn i to underkategorier. Tilfellene der muligheter former våre ønsker, og ønsker som påvirkes av hva majoriteten av andre aktører gjør. Der muligheter former ønskene våre, kan vi enten ha adaptive preferanser eller kontraadaptive preferanser. Adaptive preferanser er når vi har ulike forutsetninger og muligheter til å oppnå det vi ønsker, og justerer våre ønsker etter dette. Kontraadaptive preferanser er motsetningen, der vi ønsker oss det vi ikke kan få. Konformisme brukes for å forklare hvorfor vi lar oss påvirke våre ønsker etter hva andre mener. Det å «følge saueflokkene» kan ofte sies om de som

velger å endre sine ønsker for å ikke ville være annerledes fra mengden. Antikonformisme er dermed det motsatte, når man velger å eksempelvis bli skomaker bare fordi alle andre vil at man skal bli lege.

Valgene våre er også påvirket av våre *oppfatninger*. Oppfatninger er informasjon om situasjoner og hvilke alternativer vi har for å realisere dem. Igjennom livet opplever vi mennesker mye. Alle opplevelsene våre gir oss nye oppfatninger om hvordan ulike ting er og hvordan de fungerer. Man kan dermed si at oppfatninger er en aktørs kunnskap av verden (Aakvaag, 2008, s.106). Oppfatninger er subjektive, som vil si at min oppfatning av fotballen vil være ulik fra andres oppfatninger. Dette er fordi enhver aktør har et ulikt kunnskapsgrunnlag. Ifølge TRV må man tilstrebe å ha rasjonelle oppfatninger, og teorien har noen krav for hva rasjonelle oppfatninger er. Selv om oppfatningene våre er subjektive, må vi basere dem på all tilgjengelig informasjon. All informasjon jeg har om fotballen er årsaken til at jeg har den oppfatningen jeg har. Hvis jeg unnlater å ta høyde for noe av informasjon jeg besitter når jeg handler, vil jeg ifølge TRV være irrasjonell. Hvis man ikke har nok informasjon, må man selv ta ansvar og innhente tilstrekkelig informasjon før man handler. Oppfatningene våre må være logisk konsistente, som vil si at de må stemme overens med den reelle verdenen. Har jeg oppfatningen at alle jenter som slutter på fotball gjør dette for å begynne på dans, vil dette være en logisk inkonsistent oppfatning. Til slutt må oppfatningene våre være upåvirket av ønsker. Lar man ønskene påvirke oppfatningen, driver man på med ønsketenking. Ønsketenkingen kan få oss til å ignorere den informasjonen som tyder på det motsatte av hva vi ønsker oss.

Dermed har vi ønsker vi vil oppnå og oppfatningene våre av verden som til slutt ender opp med *handlingsvalget* vårt. Her skiller TRV seg fra Bourdieus aktørperspektiv ved å legge til grunn at rasjonelle aktører maksimerer forskjellen mellom fordel og ulempe (Hagen, 2013, s.259). TRV tar utgangspunkt i at aktørene velger det alternativet som gir aktøren den beste sjansen til å oppnå målet sitt. Er ønsket mitt å bli profesjonell fotballspiller vil det være rasjonelt av meg å holde meg i god form og trene mye, og dermed irrasjonelt å dra ut på byen og drikke alkohol to ganger i uken. Det irrasjonelle eksempelet viser viljesvakhet, og er et tilfelle hvor vi velger umiddelbar tilfredstillete selv om man gjør det vanskeligere å nå det langsiktige målet sitt. Det er også viktig å velge det alternativet som man oppfatter som det beste alternativet. «Ønsker og oppfatninger må i egenskap av grunner forårsake eller utløse

handlingen» bruker Aakvaag (2008, s.110) for å forklare dette. Hvis man på feil grunnlag velger et alternativ som man mener er det beste, vil dette bli sett på som et irrasjonelt valg.

I analysekapitlet vil jeg bruke TRV til å se nærmere på hvorvidt jentene sin oppfatning av fotballen påvirker deres rasjonelle valg. Videre vil jeg undersøke om hva deres ambisjoner er i fotballen, og hva de ønsker å oppnå.

Disse analyseredskapene skal jeg bruke videre i oppgaven for å fange opp forholdet mellom aktør og struktur. Bourdieus teori legger til grunn de sosiale føringene som jentene påvirkes av, mens TRV brukes til å se på hvordan jentene selv tar selvstendige rasjonelle valg. Jentene sees på som aktive aktører som gjør noe, og ikke at de kun dyttes rundt av ytre krefter som indirekte bestemmer valgene deres. Bourdieu sine kapitalbegrep og feltbegrep definerer mulighetsrommet til jentene, og de alternativene jentene i fotballen kan velge mellom. TRV benyttes til å forklare hvilke av disse alternativene de faktisk velger.

4 Metode

Metodekapittelet inneholder en redegjørelse for valgene jeg har tatt under datainnsamlingen, samt mine egne refleksjoner rundt disse valgene. Kapittelet vil være bygd opp etter hvordan jeg har jobbet med oppgaven. Først vil jeg presentere valg av metodisk tilnærming, deretter utvalg og rekruttering, gjennomføring av intervju og arbeidet med analyse. Underveis i arbeidet med oppgaven vil jeg se på hvilke problemer som har oppstått, og hvordan jeg har forsøkt å løse disse. Avslutningsvis i kapittelet vil jeg skrive litt om etiske problemstillinger, validitet og reliabilitet.

Kvalitativ tilnærming

Hovedmålet med forskningsprosjektet mitt er å undersøke problemstillingen min «Hva får jente-/damespillere til å slutte eller fortsette med å spille fotball?». I starten av prosjektet måtte jeg velge hvordan jeg ønsket å undersøke dette fenomenet. Valg av metode er styrt av problemstillingen. Når jeg har valgt kvalitativ metode er det fordi jeg er interessert i å finne de subjektive grunnene jentene har for å fortsette eller slutte i fotballen. Derfor valgte jeg bort en kvantitativ tilnærming, da dette ikke ville gitt meg svar på det jeg var ute etter. En kvantitativ tilnærming hadde eksempelvis gitt meg informasjon om hvor ofte jentene velger å slutte på fotball for å satse på utdanning, men jeg hadde ikke hatt samme muligheten til å finne de dypere årsakene bak svarene deres. Ofte er den beste måten å finne ut hva folk tenker å spørre dem, som var årsaken til at jeg falt på å bruke kvalitative intervjuer som innsamlingsmetode. Min interesse er å avdekke de underliggende årsakene til at jenter velger å slutte med fotball, og jeg følte dette krevde å høre hva informantene selv sier om dette. En kvalitativ tilnærming gjør at jeg tar tak i hvordan fenomenet at flere kvinner enn menn faller fra fotballen oppstår, og ikke kun bekrefte at det er slik (Brinkmann og Tanggaard, 2018, s.11). Intervjuene ville gi meg muligheten til å innhente kunnskap om intervjuobjektene sin livssituasjon, meningene deres, holdninger og opplevelser som de har hatt i fotballen, og ville bidra til å belyse fenomenet jeg undersøkte (Brinkmann og Tanggaard, 2018, s.17). Det ville imidlertid vært interessant å se mer forskning på hva som kjennetegner bakgrunnen til jentene som velger å slutte i fotballen, i forhold til jentene som fortsetter.

For å besvare både problemstillingen og forskningsspørsmålene mine var jeg avhengig av å samle inn informantene sine tanker, begrunnelser, eksempler, erfaringer og refleksjoner rundt

temaet. Dermed valgte jeg semistrukturerte intervju, slik at jeg kunne ta tak i enkelte spørsmål som informanten ønsket og utdype mer om, samtidig som jeg fikk samlet nok informasjon til å svare på problemstillingen og forskningsspørsmålene (Thagaard, 2018, s.91). Slik kunne jeg kombinere fleksibilitet med struktur i intervjuene. Tanken var å ha en struktur i intervjuguiden, slik at jeg kommer innom de temaene jeg vil, samtidig som jeg hadde muligheten til å gå bort fra intervjuguiden i større grad enn ved standardiserte intervjuer. Prosessen rundt selve gjennomføringen av intervjuene og arbeidet med intervjuguiden, blir utbrodert senere i kapittelet.

Utvalg og rekruttering

Da jeg hadde valgt tema, problemstilling og metode sto jeg i et veiskille om jeg skulle fokusere kun på jentene, eller om jeg skulle sammenligne dem opp mot guttene. Beslutningen falt på å kun sette søkelys på jentene, da dette ville best mulig gi meg et svar på hvorfor akkurat jentene velger å slutte med fotball. Under utformingen av forskningsspørsmålene måtte jeg tenke på hvordan jeg skulle finne svaret på problemstillingen min på best mulig måte, og hva jeg konkret ville finne ut av. Dette førte til at jeg ville jeg intervju like mange jenter som hadde fortsatt i fotballen, som jenter som hadde falt fra. Slik håpet jeg på å finne hva som ikke fungerte i klubber, men også det som fungerte. Dette ble gjort for å bringe inn forskning på feltet som forhåpentligvis kan bidra til å forbedre den situasjonen som er i dag.

Når man skal skrive en oppgave om jenter i fotballen vil det være naturlig å innhente informanter som har spilt fotball. Dette kan kalles en strategisk utvelging, som vil si at jeg har systematisk funnet informanter som har de kvalifikasjonene som jeg trenger for å besvare problemstillingen (Thagaard, 2018, s.54). I prosjektet ville jeg intervju aktive kvinnelige fotballspillere og kvinnelige fotballspillere som har sluttet med fotball. Under vurderingen av utvalget sto jeg med valget å bare intervju spillere som har sluttet, eller intervju både spillere som har sluttet og spillere som fortsatt spiller. Her måtte jeg bestemme hvilken tilnærming jeg ville ha til oppgaven, da de to utvalgene ga meg to forskjellige oppgaver. Ved å intervju begge gruppene håpet jeg at jeg ville få muligheten til å avdekke både ting som ikke fungerer og fører til frafall, samt avdekke hva som fungerer og fører til flere aktive spillere. Tidligere forskning på feltet var i hovedsak skrevet konflikteoretisk med hensikt å avdekke hvorfor damespillerne velger å slutte med fotball i tenårene. Derfor ønsket jeg å

bringe fram forskning som kan også bidra til å fremheve hva fungerer – altså ikke bare hvorfor de slutter med fotball.

De semistrukturerte intervjuene som jeg skulle gjennomføre, ville være ganske lange og omfattende. Størrelsen på utvalget måtte tilpasses etter dette. Thagaard (2018, s.58) forklarer det hun kaller for et «metningspunkt» når vi skal velge størrelsen på utvalg. Min vurdering, med tanke på oppgaven og lengden på intervjuene, var at det ville i første omgang være nok med seks informanter. Disse seks informantene skulle være tilstrekkelig for å gi meg den informasjonen jeg trengte for å svare på problemstillingen min og forskningsspørsmålene mine. Det endelige antallet endte i midlertidig på 4 informanter, men jeg mente at antallet fortsatt er tilstrekkelig for å svare på problemstillingen på en tilfredsstillende måte. Etter at jeg hadde gjennomført de fire intervjuene følte jeg at jeg satt på nok informasjon. Under arbeidet med materialet så jeg tydelige mønster og mente dette var tilfredsstillende for å kunne besvare problemstillingen og forskningsspørsmålene. Selve problematikken om rekruttering redegjøres for senere.

Da jeg hadde bestemt meg for utvalget, startet jeg arbeidet med å rekruttere deltakere. Før jeg startet å kontakte mulige informanter, laget jeg et informasjonsskriv. I informasjonsskrivet hadde jeg informasjon om forskningsprosjektet, hvilke typer spørsmål de kunne forvente, hva jeg skulle med dataen jeg samlet inn og kontaktinformasjonen min (vedlegg 2). Dette laget jeg for at informantene skulle føle seg forberedt og informert på forhånd, slik at jeg kunne starte arbeidet allerede der med å skape en trygg forskningsetisk ramme for intervjuet. Informasjonsskrivet inneholdt all praktisk informasjon for prosjektet. Informantene fikk vite hvor lenge jeg skulle beholde dataen fra intervjuene, hvor lenge hele forskningsprosjektet varte og de praktiske rammene for intervjuet. Skrivet ble utarbeidet utfra de retningslinjer som NSD har.

Innledningsvis i rekrutteringsfasen lagde jeg meg en liste over personer jeg visste om, som jeg trudde kunne være gode informanter. Dette omtales av Thagaard (2018, s.56) som et *tilgjengelighetsutvalg*, som er basert på at forskeren gjør en selvseleksjon. Jeg kontaktet de potensielle informantene, og fikk rekruttert fire informanter. Da jeg ønsket å intervju seks informanter, tok jeg i bruk *snøballmetoden* for å rekruttere flere. Denne metoden går ut på at jeg spurte de allerede rekrutterte informantene om de kjente noen som det hadde passet at jeg

intervjuet (Thagaard, 2018, s.56). De ga meg noen navn som jeg kontaktet, og jeg fikk rekruttert de siste informantene. Jeg erfarte derimot at veien fra å ha fått et ja fra informantene til å faktisk gjennomføre intervjuene ville bli lengre enn forventet. Perioden da jeg skulle gjennomføre intervjuene var preget av Covid-19-pandemien med høy smitte i samfunnet, og det var restriksjoner i forhold til å samle folk. Dette medførte mange forsinkelser i intervjuprosessen. To av informantene valgte under denne perioden å trekke seg. Disse trakk seg samtidig som jeg drev på å intervju de andre informantene. Det ble forsøkt å rekruttere flere informanter, uten suksess. For å rekke tidsfristen for oppgaven, valgte jeg å fortsette med de som hadde samtykket.

Intervjuguide og gjennomføring av intervju

Intervjuguiden min delte jeg opp i fem ulike faser, for å sikre en dramaturgi i intervjuet. Dette gjorde jeg for at intervjuobjektene skulle bli komfortable med intervjusituasjonen og til slutt i intervjuet gi gode og utfyllende svar (Thagaard, 2018, s.100). Intervjuguiden ble bygd opp med fem faser og flere deler innad i de ulike fasene (vedlegg 1). Fase 1 kalte jeg «rammesetting» og der inkluderte jeg småprat før intervjuet startet, samt relevant informasjon som måtte gis til informanten. I slutten av fase 1 startet jeg opptakene. Fase 2 kalte jeg «bakgrunnsinformasjon og personlige erfaringer i fotballen». Her varmet jeg opp informanten med lette spørsmål som var enkel og svare på, for eksempel: «Når begynte du å spille fotball?». Fase 3 var den viktigste delen av intervjuet og ble kalt «Nøkkelspørsmål». Denne fasen var delt inn i fire kategorier; sosial, økonomisk, kulturell og individ, som gikk inn på de ulike delene av fotballen jeg valgte å fokusere på. Dette er basert på teorien i oppgaven, og praktisk for å finne svar på strukturelle faktorer og individet sine handlinger. Disse var delt opp slik for å få svart på forskningsspørsmålene mine, samt at det ga en lettere jobb når jeg skulle kategorisere svarene senere. Fase 4 kalte jeg «samfunnsnivå», og gikk lengre bort fra informanten sin tid i fotballen. Denne fasen tok for seg informanten sine tanker om større spørsmål rundt fotball og samfunn, som for eksempel «Hvis du hadde ledet en klubb, hvilke tiltak ville du innført for å forhindre frafall?». Siste fase, 5, kalte jeg for «tilbakeblikk». Her fikk informanten muligheten til å tilføye noe til tidligere svar, samt fortelle hvis det var noe han/hun følte vi ikke fikk tatt opp i løpet av intervjuet. Intervjuguiden ble noe endret underveis, da jeg merket forbedringspotensial under intervjuene. Dette omhandlet rekkefølgen på noen spørsmål som jeg heller ville plassere senere i intervjuet for eksempel. Dette ble gjort

slik at informantene ble litt mer komfortabel og pratsom, og forhåpentligvis ga mer utfyllende svar. Enkelte spørsmål var rett og slett vanskelig å stille, rent språklig, og ble endret sånn at spørsmålet var lettere å stille.

Alle intervjuene ble gjennomført fysisk, til tross for pandemien. Jeg leide kollokvierom på universitetet til alle intervjuene, og intervjuene ble gjennomført etter gjeldene anbefalinger. Personlig følte jeg det var viktig å få holdt intervjuene fysisk, da man mister mye av det menneskelige hvis man gjennomfører dem digitalt. Jeg har selv vært informant ved bruk av digitale hjelpemidler, og følte dette var noe problematisk da man mister mye av de menneskelige aspektene. Under fysiske intervjuer kan man for eksempel se og forholde seg til kroppsspråket til intervjuobjektene, man oppdager letter bruk av ironi og sarkasme, og man får lettere bygd en relasjon til intervjuobjektene.

Selve gjennomføringen av intervjuene var en læringsprosess, der jeg selv følte at intervjuene ble forbedret etter hvert intervju. Før de første intervjuene gjennomførte jeg et testintervju for å få en følelse av hvordan intervjuguiden fungerte. I det første intervjuet erfarte jeg likevel hvilke spørsmål som burde revurderes og endres, hvor jeg burde grave litt mer og hvordan jeg formelt skulle gå fram for å gjennomføre et best mulig intervju. Jeg endret blant annet på rekkefølgen på nøkkelspørsmålene, da jeg merket jeg måtte hoppe tilbake til et spørsmål vi hadde vært innom tidligere. Til mitt andre intervju hadde jeg modifisert noen spørsmål, samt endret min gjennomføring av intervjuet. Dette skapte et ryddigere intervju, der jeg fikk gravd mer inn i de spørsmålene som informanten interesserte seg for. De to siste intervjuene endte opp som de subjektivt beste intervjuene, da jeg brukte erfaringene fra de to første intervjuene og fikk mer utfyllende svar fra informantene. De første intervjuene gjorde meg tryggere i selve intervjusettingen og jeg følte det var lettere å få lengre svar fra informantene.

Transkribering og kategorisering av data

Det første jeg gjorde etter intervjuene var gjennomført, var å transkribere dem til tekstdata. Til min transkripsjon brukte jeg instruksene til Brinkmann og Tanggaard, som er presentert i boken «kvalitative metoder – Empiri og teoriutvikling» (2018, s.35). Det å transkribere intervjuene var en lang og krevende prosess. Når intervjuene er på rundt 40 minutter, blir det mange sider med ferdigtranskribert tekst. Jeg merket at det var effektivt å ta korte pauser underveis, slik at man unngikk unødvendige feil. Jeg transkriberte intervjuene til bokmål.

Dette gjorde jeg slik at leserne av denne oppgaven får lest sitatene så godt som mulig. Det positive med transkriberingen er at jeg fikk god kjennskap til dataen jeg hadde samlet inn, noe som gjør at tankeprosessen for analyseringen startet underveis. Under transkriberingen merket jeg at jeg fikk ideer til hva jeg kunne trekke inn videre i oppgaven.

Da jeg var ferdig med transkriberingen, startet arbeidet med å kode og kategoriserte dataen. Koding sier Gibbs (2007) er prosessen der man definerer hva den innsamlede dataen som analyseres handler om. Først markerte jeg i de transkriberte intervjuene spørsmålene med tallene 1-6, på de spørsmålene som jeg mente falt innenfor mine seks kategorier. Deretter lagde jeg en tabell med kategoriene struktur og aktør, tre underkategorier og videre 4 rader til hver kategori. Grunnstrukturen til tabellen så slik ut da jeg var ferdig:

Struktur	1. Sosial	
	2. Økonomisk	
	3. Kulturell	
Aktør	4. Motivasjon	
	5. Fortsette	
	6. Slutte	

Før jeg begynte å plassere svarene deres inn i tabellen endret jeg fargene på alle de transkriberte intervjuene og ga hvert intervjuobjekt sin egen farge. Dette ble gjort for å enkelt skille hvem som hadde svart hva, noe som er praktisk når man har flere informanter og flere sitat i hver kategori. Jeg gjorde dette etter jeg hadde begynt å plassere de første sitatene, da jeg merket det var tungvint å skrive inn navn til hvert sitat. Da jeg var ferdig med å skrive empirikapittelet endret jeg fargen tilbake til svart. Samtidig som jeg gjorde dette lagde jeg de fire radene til hver kategori, slik at hvert intervjuobjekt fikk sin egen rute. Tabellen gjorde arbeidet med empirikapittelet lettere.

Reliabilitet og validitet

Når man skriver en masteroppgave er det viktig at funnene mine er troverdige og etterprøvbare. Metodekapittelet er blant annet viktig for å sikre dette, ved å gi en detaljert oversikt over framgangsmåten i prosjektet mitt. Nå skal jeg presentere hvordan jeg har arbeidet for å sikre reliabilitet og validitet. Man kan se på reliabilitet og validitet som en to stegs prosess. Først må jeg gjøre rede for hvordan jeg har samlet inn dataen på en pålitelig måte. Deretter må jeg vise hvordan jeg har gått fram for å bruke dataen på en gyldig måte til å analyse problemstillingen min. Kort oppsummert: reliabilitet handler om måten datamaterialet er produsert på og hvorfor det er pålitelig, mens validitet har å gjøre med hvordan jeg har brukt dataen, og om materialet faktisk svarer på spørsmålene mine.

Reliabilitet er knyttet til troverdigheten til prosjektet (Thagaard, 2018, s.187). I en kvalitativ studie vil dette å vise hvordan man har tenkt når man har bestemt hvordan man utviklet dataene. I min oppgave har jeg etterstrebet å slippe mest mulig av informantene mine sine ord frem i oppgaven, slik at det er mindre rom for mine egne tolkninger av meningene til informantene. Det å bruke primærdata er med på å styrke reliabiliteten. Reliabiliteten kan også styrkes ved å trekke inn flere personer i prosjektet. I mitt tilfelle har jeg hatt en god dialog med veilederen min under hele prosjektet. Selv om dette er en veileder og ikke en medforsker, kan veileder komme med gode kritiske spørsmål til prosjektet underveis som styrker oppgaven (Thagaard, 2018, s.188). Under rekrutteringen av informanter var jeg nøye på å rekruttere fotballspillere jeg ikke hadde et for personlig forhold til.

Validitet kan sies å være vurderingen av grunnlaget for tolkningene jeg har gjort underveis i prosjektet (Thagaard, 2018, s.189). Det å sikre validitet var kanskje det mest krevende under arbeidet med dataen. Det vanskeligste med oppgaven har vært å skulle forholde seg objektiv under prosessen, spesielt under intervjuene. Siden fotball er et tema som engasjerer meg veldig, og jeg selv har meninger og tanker om hvorfor ting er som de er i dag, har det vært viktig å jobbe for at dette ikke skal påvirke oppgaven. Det er veldig lett å la sine egne subjektive meninger skinne fram under et intervju. Da risikerer man at intervjuobjektet svarer for å tilfredsstille meg som intervjuer. Derfor måtte jeg konsekvent tenke på hvordan jeg stilte spørsmålene, hvordan jeg reagerte på deres svar og især hvordan jeg formulerte oppfølgingsspørsmålene. Når det kommer til generalisering, så kan jeg med denne oppgaven kun si noe om hvordan mine fire informanter har opplevd sin tid i fotballen. Dette kan være et fint utgangspunkt for å forstå de bredere sammenhengene, men det kan være at man hadde fått andre svar fra fire andre informanter. Dette er vanskelig å unngå når man skriver en kvalitativ oppgave.

Etiske problemstillinger

Når man gjennomfører et kvalitativt forskningsprosjekt, vil man møte på etiske utfordringer. Det å innhente, oppbevare og behandle sensitiv informasjon er en oppgave man skal ta på høyeste alvor. Personlig kjente jeg på det å ikke forsnakke meg når jeg pratet med medstudenter eller fotballkamerater. Det er veldig lett å nevne at den ene informanten for eksempel spiller i den og den klubben, men da ville man automatisk gjort det lett for andre å finne ut hvem man hadde pratet med. Derfor har jeg jobbet kontinuerlig med å sikre anonymiteten til informantene mine. Intervjuene ble lagret på en sikker måte hos NSD, slik at ikke andre hadde tilgang til disse. Under transkriberingen brukte jeg aldri navnene til informantene i dokumentene. I oppgaven har jeg gitt dem fiktive navn, og når de har nevnt klubbnavn eller boplass, har jeg endret dette til eksempelvis «mellomstor by i Norge». Informasjonsskrivene som var underskrevet av informantene ble lagret på en sikker plass, slik at ingen kunne få tak i disse.

I informasjonsskrivet og under rekrutteringen forsikret jeg informantene mine om deres muligheter. Jeg sa at de når som helst kunne si at de ikke ønsket å være med, uten at jeg videre skulle prøve å overtale dem til å endre mening. Ifølge Thagaard (2018, s.60) er det viktig å sikre informantene sin rett til å ønske eller ikke ønske å delta i prosjektet. Dette var

også klart beskrevet i informasjonsskrivet. Ryen (2004) påpeker også viktigheten med et informert samtykke fra informantene.

Når jeg arbeidet med empirikapittelet følte jeg på viktigheten av å ikke vinkle sitatene i mitt og oppgavens favør, men presentere dataen slik som informantene har presentert og tolket den. Derfor har jeg tydelig vist fram sitater med bruk av kursiv og anførselstegn i tillegg når sitatene har vært under tre linjer.

5 Empiri

I empirikapittelet vil jeg presentere funnene fra intervjuene mine. Poenget i dette kapittelet er å la informantene komme mest mulig til ordet. Jeg har så langt det lar seg gjøre fått med svar fra alle informantene på spørsmålene, men i enkelte tilfeller vil jeg presentere svar på temaer som kun noen individer har snakket om. Dette er fordi intervjuene har vært semistrukturerte og ikke alle intervjuene har gått i samme retning. Først vil jeg ta for meg hvordan jentene opplever strukturen rundt kvinnefotballen, deretter tar jeg for meg hva aktørene selv tenker om deres fotballkarriere og avslutningsvis vil jeg se på hva som fungerer og hva som kunne vært gjort for å forbedre dagens situasjon. Før jeg starter vil jeg på nytt kort presentere informantene for å gjøre det lettere å henge med når sitatene presenteres.

Emma er ei 22 år gammel jente som fortsatt spiller fotball, men hadde to års pause på grunn av militærtjeneste. Da hun flyttet for å studere valgte hun å ta opp fotballen igjen i byen hun nå studerer i.

Sofie er ei 21 år gammel jente som valgte å slutte med fotball. Hun var først var på folkehøgskole og da hun flyttet hjem igjen var laget hun spilte på oppløst. Hun har i ettertid flyttet for å studere, men har valgt å ikke fortsette fotballkarrieren i en annen klubb.

Liv er ei 22 år gammel jente som også har valgt å slutte med fotball. Valget falt på videregående da hun skulle begynne å jobbe, samtidig som hun skulle begynne opptrening rettet mot militærtjenesten. Hun har hatt lyst å fortsette med fotball, men så langt ikke funnet seg en klubb på studiestedet sitt.

Nora er ei 23 år gammel jente som fortsatt spiller fotball. Hun sluttet på fotball da hun gikk på videregående, men begynte igjen da hun flyttet for å studere. Hun hadde negative opplevelser i overgangen fra jente- til damefotballen, som påvirket avgjørelsen hennes om å slutte.

Struktur: omstendighetenes betydning

I dette delkapittelet skal jeg ta for meg hva jentene opplever som strukturelle betingelser i og rundt kvinnefotballen. Jeg har lagt vekt på de økonomiske, kulturelle og sosiale faktorene. Her ønsker jeg å avdekke hva som har vært avgjørende for dem og hva de føler er viktigst for videre deltagelse eller for å avslutte sin fotballkarriere.

Økonomi

Økonomi er en viktig faktor i det meste man skal foreta seg i dag. Nå vil jeg se på hvilke opplevelser informantene har rundt temaet økonomi i fotballkarrierene deres. Først vil jeg se på om det har vært en ulik fordeling av ressurser innad i klubbene informantene har spilt i, deretter hvordan de økonomiske utgiftene fotball medbringer påvirker informantene og til slutt deres tanker rundt økonomien til kvinnefotballen.

Alle informantene ble spurt om de hadde opplevd en ulik fordeling av ressurser i løpet av karrieren. Flere av informantene hadde opplevd dette, men i forskjellig grad. Nora forteller:

JA! Jeg blir frustrert. Jeg synes det var veldig tydelig i den første klubben, at man brukte veldig mye mer ressurser på herrelaget enn damelaget. Og det følte jeg var hele veien. Veldig mye i forhold til garderober. Det var ikke så viktig at vi hadde garderobe før kamp. Og litt sånn hvor vi spilte kamper og hvor vi trente. Vi fikk ikke lovt å spille på stadion, det var liksom kun herrelaget. Uavhengig om det var kamper der på det tidspunktet eller ikke. Også litt holdning. Som når vi hadde trening, så gikk bare dem midt i banen mens vi spilte. Fordi det var VI som spilte. Og den holdningen der synes jeg er veldig dårlig. Også hadde vi jo gode trenere, men det var ofte foreldre i starten til folk som spilte på laget. Også fikk vi inn litt folk etter hvert, men jeg følte at flere i klubben hadde en sånn holdning at det ikke var så farlig med damelaget.

Emma var også klar på at det var forskjeller mellom jentene og guttene, men påpekte at de største forskjellene oppsto i seniorfotballen. Hun forteller at:

Det var mindre forskjeller når vi var barn og ungdom, men når vi var blei voksen og spilte damefotball og det var et ganske nytt damefotballlag, så var det litt forskjeller på dame- og herrelaget. Og for eksempel veldig tydelig med garderobesituasjonen. At det alltid var prioritert herrelaget.

Emma hadde flere erfaringer rundt fordeling av utstyr. Emma forteller:

«Vi arvet mye fotballer, men så fikk vi våre egne og da fikk vi mye tyn da vi hadde fått egne. Så vi måtte krangle lenge for å få ha de for oss selv, slik at ikke herrelaget skulle låne dem eller ta dem»

Videre forteller Emma at:

Det var veldig tydelig at herrelaget alltid skulle være like og veldig streng på at de hadde like drakter og like shorts og sånt. Men det var aldri. Det var aldri særlig prioritert i damelaget.

Og der var det mye: «ta det man hadde og det man fant. Og ingen hadde like shorts, fordi alle måtte kjøpe selv. Ingen hadde like strømper heller.

En informant har spilt i en klubb hvor det har vært et mål å satse mer på kvinnefotballen. Liv er den eneste av informantene som vet at det har vært konkrete mål for å løfte kvinnefotballen i deres klubb. Liv forteller at:

Fra når jeg var liten, på det første laget, opplevde jeg ikke det egentlig. Der er jenter ofte bedre utviklet enn gutter når vi var små. Men jeg var liten på den tiden, så det kan være ting jeg ikke husker. Jeg husker at i den andre klubben, som jeg spilte i på slutten av min karriere, så var det rettet fokus mot forskjell på gutter og jenter. Så der fikk vi faktisk oppgradert jentegarderoben. Det ble satt av midler til å oppgradere jentegarderoben og ikke guttegarderboen. Nettopp for å fokusere på jenter i fotballen.

Ingen av jentene jeg intervjuet har følt på at fotball har vært en for stor økonomisk utgift for dem personlig. De fleste svarte kort og konsist på dette. Nora sa at «Nei det har gått fint», Liv sa at «Nei det har det ikke», Sofie sa at «Nei det har ikke påvirket meg noe i det hele tatt. Eller jeg har aldri tenkt på det økonomiske aspektet med det egentlig» og Emma sa at «Personlig har jeg aldri syntes det har vært dyrt. Men det kan ha vært fordi at jeg har hatt en god personlig økonomi og har hatt en familie med god personlig økonomi. Men jeg kan forstå hvis andre kan ha syntes det har vært dyrt».

Jeg spurte Emma litt nærmere om det hadde endret seg fra hun bodde hjemme til nå når hun studerer og bor for seg selv. Emma forteller at: «Nei nå når jeg studerer har jeg helgejobb, sånn at jeg tjener på sida og så går det fint. Men, ja hvert fall når man starter i nye lag, sånn som jeg har gjort nå, så kan det være dyrt. I treningsklær og sånn».

Jentene som jeg intervjuet spilte som regel i 2.- og 3. divisjon og alle fortalte at de ikke hadde tjent penger på fotball. Nora sammenlignet damelaget og herrelaget i hennes klubb da vi pratet om lønn. Da hun ble spurt om det var rettferdig at det var slik i hennes klubb svarte hun:

Jeg vet ikke helt hva jeg skal svare på det for å være saklig. Jeg føler litt at grunnen til at de får inn mest er fordi de blir satset mest på. Kvinnefotballen blir jo ikke satset på i samme grad. Herrefotballen hadde kamper, så ble det jo tatt inn inngangspenger og det var flere som kom å så på fordi det ble promotert. Også var det ikke så viktig med våre kamper, og det er jo fordi herrefotballen blir sett opp til i forhold til kvinnefotballen. Det har en mye høyere status.

For å finne ut litt mer om deres tanker rundt privat økonomi og fotball kombinert, spurte jeg informantene hvordan det for dem ville gått og kombinere en satsing på en proffkarriere med jobb/studier. Sofie forteller at: *«Det ville vært problematisk. Ville jo vært vanskelig med tanke på tid. Kanskje det økonomiske og. Det kan jo fort bli dyrt og satse, og man får jo ikke noen lønn akkurat»*. Emma forteller: *«Det hadde nok blitt vanskelig, hvis det hadde vært i satsingen og sånt»*. Nora forteller: *«Jeg tror det hadde vært vanskelig. For det å satse sterkt krever mye tid. Så det å skulle hatt en fulltidsjobb i tillegg tror jeg kunne vært krevende»*. Her ser man at informantene er enig i at en satsing ville vært tidskrevende og gått ut over en vanlig jobb.

Jeg og Emma snakket om forskjellene mellom den gamle klubben som lå på et mindre tettsted, sammenlignet med den nye klubben som ligger i en by i Norge. Jeg spurte Emma om hun oppfattet den nye klubben som mer profesjonell. Emma forteller:

«Ja det tror jeg. Hvert fall når det kommer til for eksempel spillerutvikling, at de er nærmere det her med og kunne matche opp mot andre og vite litt va slags tilbud som er der. Også litt med at de har flere konkurrenter, så er de nødt til å være litt mer profesjonell, fordi det er det her med konkurrenter da».

Alle informantene trekker fram at de har opplevd en ulik fordeling av ressurser mellom guttelag og jentelag i løpet av karrierene deres. Ofte har det vært snakk om treningstider, baner, draktsett, garderobes og baller. Informantene opplever ikke fotballen som en stor økonomisk utgift, men påpeker at det kan være dyrt i oppstarten. Informantene er innforstått med de ulike økonomiske rammene i dame- og herrefotballen.

Kultur

I dette delkapittelet er det informantene sine oppfatninger og erfaringer rundt hvordan kvinnefotballen blir framstilt i samfunnet, som skal vises fram. Her blir jeg å vise fram informantene sine oppfatninger rundt hvordan andre i samfunnet ser på dem som kvinnelige fotballspillere og kvinnefotballen i sin helhet, hvordan media dekker og framstiller kvinnefotballen og til slutt presentere stereotyper som de har fått hørt i løpet av sin fotballkarriere.

Media er en av de største kildene til informasjon i dagens samfunn. Jeg ønsket å finne ut hva informantene sine tanker om hvordan mediene fremstiller kvinnefotballen. Det første som kom fram fra informantene var mengden av kvinnefotball i mediebildet. Emma forteller at: *«Den blir, altså den blir framstilt bra, men den får mye mindre eksponering. Så, problemet er kanskje ikke at det blir sett veldig negativt på i media, men at det heller ikke blir sett så mye på»*. Sofie forteller at: *«Det er jo mer nyhetssaker om herrefotball. Altså jeg er ikke så flink å følge med på nyhetene, så det kan hende jeg går glipp av noe, men det er hvert fall det inntrykket jeg har»*. Liv forteller at: *«Media har jo som regel hovedfokus på menn i fotball. Både når det gjelder kamper som blir sendt på tv og ja egentlig alt av nyheter og sånn. Men det har jo vært et økt fokus i det siste føler jeg, på kvinner i fotballen i media. Det skulle jo helst vært mer da»*. Nora forteller at: *«Det har jeg ikke tenkt så mye på. Godt spørsmål. *tenkepause* Det er vel kanskje grunnen til at jeg ikke har så godt svar på det, fordi det kanskje ikke fremstilles å mye. Det er ikke så mye fokus på det, og det gjør at man ikke har en så stor formening om det heller»*.

Det var altså en klar enighet blant informantene at kvinnefotballen ikke får så mye plass i mediebildet, og majoriteten av fokuset rundt fotballen er i herrefotballen. Som en av informantene trekker inn er det skjedd mye de siste ti årene innen deknningen av kvinnefotballen. Videre spurte jeg alle informantene hva de synes om situasjonen slik den er i dag. Nora forteller at:

Jeg synes det er urettferdig. Og det gjenspeiler igjen det holdningen om at det ikke er så spennende og viktig kanskje. Kanskje det også kan være en ting som kan forbedre holdningene hvis man har litt mer fokus på media sin rolle. For det er jo en stor arena for å spre det ut.

Emma forteller at:

«Jeg synes det er veldig lite. Også er det vel lite om det. Ofte det man ser om kvinnefotballen, der er bare om de aller største stjernene i kvinnefotballen på nasjonalt nivå. Og, veldig veldig lite om breddefotballen, og også lite om toppserien er det også egentlig veldig lite om».

For å utfordre Emma, gravde jeg også videre hvorfor hun tenker situasjonen er som den er.

Emma forteller at: *«Nei jeg tror at det er kultur at herrefotball er mer populært. Det er der man finner de største stjernene, det er der man finner de største pengene å tjene. Ja, at det er en kultur for det da».*

Når informantene tenker på media, trekker de som regel inn nyhetssaker og TV sendte kamper. Flere av informantene forteller om problematikken rundt lite kvinnelige

fotballkamper på TV. Sofie forteller: *«Har sett ganske mange flere herrefotballkamper. Men det er jo også fordi at jeg ser sjeldent fotballkamper alene. Det er når jeg er med andre folk liksom. Og hvis det er en kamp, så er det jo ofte en herrekamp som går og da er det den jeg ser».* Liv forteller: *«Kanskje mer kamper. Mer kvinnekamper på TV i god sendetid og sånt».*

Liv ble spurt om hun var supporter for et damelag, og forteller: *«Det er vanskelig å følge med på et damelag. Da må man ha en stor interesse og følge med på andre kanaler, som ikke er så tilgjengelig».*

Stereotypier er de forestillinger vi i samfunnet har om ulike sosiale gruppers kjennetegn (Bye, 2015). For å forstå noen av problemene rundt kvinnefotballen ville jeg spørre informantene om hvilke stereotypier de har hørt opp igjennom sin karriere i kvinnefotballen. Emma sa at han hadde hørt at: *«Ja at det er dårlig. At det er mye lavere nivå enn herrefotballen. At det fortjener den mindre oppmerksomheten det får».* Sofie forteller: *«Har hørt at det er unødvendig å følge med på kvinnefotball, for dem er ikke noe god. Ikke like mye action å se på og sånt».* Liv forteller: *«Eneste jeg kommer på er at man har hørt at «åja det er jo kvinnefotball» og at «dere spiller jo damefotball, det er jo ikke det samme spillet som herrefotball engang».* Men nei jeg kommer ikke på noe mer spesielt». Nora forteller at: *«Jeg føler generelt at det er en holdning til at det er mindre spennende å se på kvinnefotball, og at det fortjener mindre tid og ressurser. Det er ikke like interessant. Også er det litt på det her at vi er svakere og ikke like raske».*

Nora trakk selv inn under et spørsmål om penger i fotballen at hun mente at herrefotballen hadde mye høyere status enn kvinnefotballen og ble videre da spurt om hvordan man kunne endret dette. Til det svarer Nora:

«Jeg tror det handler mye om hvordan man prater om det kanskje. Fordi det å hele tiden bli møtt med, fra man er ganske ung jente, de holdningene om at det du gjør er mindre verdt enn det guttene gjør innenfor den idretten. Det gjør noe med holdningen med mange. Da blir det kanskje ikke så viktig å jobbe for at en endring i den idretten skal skje. Også er det kanskje noe med at når man lager regler og tiltak, kanskje man skulle hatt noen som kontrollerer det litt. Kanskje ikke et kontrollorgan, men at man er litt flinkere at det faktisk praktiseres da».

Informantene sier at hovedfokuset til media er på herrefotballen, og at det er relativt lite fokus på kvinnefotballen. De mener at det media dekker av kvinnefotballen gjør dem bra, men at det er alt for lite innhold. Mer fokus på kvinnefotballen fra media kan være en måte å løfte kvinnefotballen. Alle har opplevd å høre nedlatende stereotypier fra andre i løpet av fotballkarrierene sine, og kvinnefotball har i dag en negativ omtale.

Sosialt nettverk

I dette delkapittelet skal jeg ta for meg hvordan informantene har opplevd det sosiale livet i fotballen, og hvordan det sosiale livet er utenfor fotballen. Målet er å finne ut hvor mye vennskap og tilhørighet påvirker informantene.

Alle informantene begynte på fotball da de gikk på barneskolen. Nå skal jeg starte med å se på de ulike grunnene til at informantene startet å spille fotball. Nora forteller: *«Jeg tror det var at jeg alltid har likt å være aktiv, også var det en del av de jentene jeg var en del med på barneskolen som drev med fotball. Da ville jeg også prøve meg».* Fotballen var en viktig sosial arena for jentene på Nora sin alder. Alle de andre informantene oppga også at årsaken til at de startet med fotball var på grunn av at de jevnaldrende vennene deres drev på med det. Emma forteller: *«Det va mange andre som gjorde det».* Liv foreller: *«Det var på grunn av venner».* Sofie forteller: *«Jeg tror det var fordi at alle gjorde det, egentlig. At på grunn av det sosiale. Alle vennene mine spilte, også... Også var det jo artig».* Sosiale omgangskretser har vært en viktig faktor for at informantene startet på fotball.

Noen informanter påpekte også at fotball var det eneste alternativet av organisert idrett, for eksempel sa Emma at: «Av at det var flere som gjorde det og på et lite sted så hadde man ikke så mange valgmuligheter» og Liv sa at: «Jeg gikk på turn og følte ikke det var noe for meg, så da var det for å holde på med en idrett. Foreldrene mine syntes det var viktig å holde seg aktiv».

Jeg spurte hvor viktig det sosiale har vært for dem i løpet av karrierene deres. Nora forteller:

Veldig viktig. Jeg føler det har veldig veldig mye å si. Fordi jeg har alltid vært kjempeglad å spille fotball og den måten å trene på, men når det sosiale ikke er på plass så blir terskelen for å dra på trening og spille kamper blir større. Føler samholdet har veldig mye å si.

Liv forteller:

Det var veldig viktig og det var og en grunn til at jeg byttet lag på ungdomsskolen. Det var egentlig bare det sosiale sin skyld. Og det var grunnen til at jeg begynte på fotball, for det var der de andre vennene mine var. Men jeg syns jo det var viktig at vi spilte for å bli gode og. For det er jo da det er kjekt å spille

Sofie forteller:

Jeg vil si det var det viktigste, egentlig. Det er den største sosiale arenaen jeg hadde, utenom å feste liksom. Og da blir det jo sånn. For meg var det veldig viktig og egentlig hovedgrunnen til at jeg spilte fotball og. Jeg tror ikke jeg hadde klart og spilt på et fotballag der jeg ikke kjente noen, eller at de ikke var mine venner liksom

Emma forteller:

Det har vært ganske viktig. Det var en plass å møte venner på egen alder, men også forskjellig alder da vi spilte damefotball. Så det var veldig viktig. Jeg vet at andre på laget ikke var så interessert i fotball, men interessert i det sosiale

For å finne ut hvor stor del av deres sosiale nettverk som var inni fotballen, ble informantene spurt om både om de hadde venner i laget og hvor stor del av deres sosiale nettverk som var i fotballen. Emma tar utgangspunkt i årene på videregående og forteller: «Over halvparten vil jeg si. Det sosiale var mye rundt de interessene man hadde, og i mitt tilfelle fotball. Så da var mye av nettverket mitt, i fotball». Sofie bruker også videregående som utgangspunkt når hun

svarer: «Skal jeg telle? Altså det er jo mesteparten av vennen mine, som jeg spilte fotball med. Åtte stykk kanskje, noe sånt». Liv tar utgangspunkt i den første tiden av fotballkarrieren sin og forteller: «Det er vanskelig å si. Hva er en venn? Men det er noen jeg har mer kontakt med enn andre. Men egentlig alle var vennene mine da jeg spilte».

For Nora hadde det variert en del hvor stor del av det sosiale nettverket som var i fotballen. Da vi snakker om barne- og ungdomsfotball sier hun at: «Jeg hadde jo ganske stort nettverk på skolen også. Jeg vil kanskje si rundt 30 prosent, noe sånt». Når informantene begynte på videregående og måtte spille på damelaget endret situasjonen seg litt, og Nora forteller: «Ja, det var jo eldre jenter enn meg som spilte der. Så jeg kjente ikke til de like godt. Det spilte nok en faktor. Miljøet der va ikke så bra». I dag studerer informantene i en ny by og har igjen store deler av sitt sosiale nettverk i studentfotballaget: «Det har blitt min sosiale arena her. Jeg er mer med dem enn jeg er med studiefolkene mine egentlig. Jeg føler meg lik mange av de jentene. Også finner vi på mye sosialt sammen, det er veldig gøy».

Det sosiale har vært veldig viktig for alle informantene fra de bestemte seg for å starte med fotball og til i dag. De rangerer det sosiale aspektet ved fotballen som den viktigste av de tre jeg har tatt for meg i dette delkapittelet. Informantene har deler av deres sosiale nettverk i fotballen, og alle har flere venner i fotballen. De to informantene som fortsatt spiller i dag har begge store deler av sitt sosiale nettverk i fotballen, og Nora sa at det sosiale i fotballen var viktigere enn på studiet hennes.

Aktør: personlige forhold

I dette delkapittelet vil jeg se på hvilke personlige forhold som har påvirket karrieren deres. Først vil jeg se på ambisjonsnivået, motivasjon og mestringen til informantene, deretter hva som har fått dem til å fortsette i fotballen og til slutt hva som har fått dem til å slutte i fotballen.

Ambisjonsnivå, motivasjon og mestring

Ambisjonsnivå, motivasjon og mestring er tre begreper som fanger opp hva informantene tenker om seg selv i fotballen. Derfor har jeg valgt å samle disse tre i en underkategori.

Alle informantene oppga at motivasjon til å starte på fotball var på grunn av det sosiale, og kan også sies å være motivasjon for at de startet på fotball. Etter hvert er det flere ting som

begynner å påvirke motivasjonen til jentene. Motivasjonen gikk for mange av informantene fra det å ha det gøy, til det å ha en organisert treningsform man bruker for å holde seg i form. Nora forteller at: *«Sånn i begynnelsen var det nok mest fordi det var gøy. At det var en trening jeg likte å drive med. Også etter hvert ble det nok mer og mer konkurranseinstinkt. Jeg har mye konkurranseinstinkt, så det kom etter hvert».*

I løpet av intervjuet ble informantene spurt om hva ambisjonsnivået deres var i fotballen, og hva hvorvidt dette hadde vært høyere eller lavere på et tidspunkt.

Nora forteller at:

«Jeg synes jo alltid at det har vært veldig gøy med fotball. Og sånn i starten var jeg ikke kjempegod. Også hadde jeg en trener som sa jeg hadde veldig potensiale, men du må trene veldig mye mer enn de andre. Også gjorde jeg det, og ble ganske god. Også ble jeg tatt ut på spillerutvikling i Oslo. Og det var nok mitt første møte med at «åi shit, her møter jeg mange skikkelig gode jenter» og at man kan nå lenger enn å bare spille for den klubben jeg spilte i. Da gikk jeg vel på ungdomsskolen. Men det er vanskelig å satse, og hvert fall som jente»

Sofie forteller at:

«Jeg hadde bare lyst å spille i klubben og jeg synes det var helt greit i divisjonen vi spilte i. Hadde ikke noen særlig problem med at vi ikke var noe særlig god for eksempel. Jeg var egentlig ganske fornøyd med sånn som det var. Hadde ikke noen store ambisjoner i det hele tatt»

Jeg spurte Sofie videre om det å rykke opp i divisjon hadde vært en motivasjon, og da svarte Sofie at: *«Ikke for meg personlig. Men selvfølgelig når andre ga et uttrykk for det, så var jeg jo med på det og tenkte å jobbe for at laget skulle klare det».* For Sofie er altså ikke den personlige motivasjonen og ambisjonen i fotballen spesielt høy, men hvis laget hadde satt seg som mål å rykke opp ville hennes ambisjonsnivå og blitt en motivasjon.

Liv ble først spurt om hvordan hun så på sin mulighet til å satse innen fotballen, og svarte at: *«Den har jeg ikke sett på som så veldig høy. Eller bra».* Videre spurte jeg henne om det aldri var et mål å spille toppserie for eksempel, og Liv svarte at: *«Nei. Men det har aldri vært ambisjonen heller da».* Da spurte jeg videre hva ambisjonen hennes var, og Liv svarte at: *«Ambisjonen var å spille så lenge det var gøy. Og så lenge jeg hadde tid til det».*

Når jeg pratet med informantene om ambisjoner og muligheter innen fotballen tok informantene opp litt ulike ting, og jeg vil nå vise de meningene som viser deres syn på hvilke muligheter de har, hvordan ambisjonsnivået er i kvinnefotballen og hva som kan påvirke motivasjonen. Muligheten til å satse er det ulik oppfatning av. Sofie forteller at:

«Hadde jeg tenkt at jeg var god til å spille fotball, ville jeg jo selvfølgelig tenkt at jeg hadde gode muligheter for det. Men jeg tenkte aldri at jeg skulle bli god, eller at jeg skulle liksom gå opp i høyere divisjoner eller noe sånt. Men jeg vil si at hvis jeg hadde hatt lyst til det og gått inn for å prøve det, så ville det vært muligheter for det.»

Nora kom med en begrunnelse for hvorfor ambisjonsnivået blant kvinnene kan være lavere enn hos menn:

«Nåløyet er mindre, og du tjener jo mye mindre som kvinner. Og leve av å spille fotball er noe helt annet som kvinne enn som mann. Så det er nok mer at «ja det er gøy, men hvor lenge kan man leve av det på en måte». Det er ikke så mange jenter jeg kjenner av de jeg har spilt med som var på et høyt nivå, som fortsatt satser da. Det er veldig få. Og det gjør vel at man ser for seg at dette ikke er noe jeg kan satse på, men dette er mer noe jeg kan gjøre for jeg synes det er gøy på en måte»

Emma tok opp viktigheten av det sosiale når hun skulle dra på fotballtreninger. Emma forteller: «Ja når vi var flere som skulle, var det lettere også dra på treningen. Også når man hadde folk man likte å være med og sånn, så dro det opp treningsoppmøtet». Motivasjon til treningsoppmøte var styrt av hvilke personer som skulle på trening den dagen. I dag bruker mange apper der man kan registrere og etterpå se hvem som skal på trening, slik at alle har oversikt over hvem som skal på trening de ulike dagene i løpet av en uke.

Man ser generelt at det er et lavt ambisjonsnivå blant informantene. Liv ble utfordret til å svare på om motivasjonen hennes og om ambisjonene hennes i fotballen ville vært annerledes hvis det hadde vært mulig å tjene 100 millioner i årslønn som kvinnelig fotballspiller. Da forteller Liv:

Hvis jeg oppriktig hadde hatt troen på at jeg kunne blitt en av de som tjente så mye, så hadde det selvfølgelig vært en motivasjon. Men jeg følte meg jo aldri så god da. Men så var kanskje

ikke fokuset mitt der i det hele tatt, men kanskje fokuset hadde vært der hvis jeg visste det hadde vært en framtid der. Og at den sannsynligheten hadde vært litt større enn den er i dag.

Det generelle inntrykket fra informantene mine var at ambisjonsnivået aldri har vært spesielt høyt, selv om noen informanter har spilt på gode lag og til og med vært på satstinglag.

Grunner til å fortsette

Som nevnt tidligere var det to av jentene som først hadde sluttet med fotball i en periode for så og fortsatt igjen. Naturlig nok spurte jeg hvorfor de hadde begynt å spille fotball igjen etter et mindre opphold. Nora sa at:

Det var det at jeg savnet fotballen veldig. Jeg føler at jeg blir veldig glad av å spille fotball, og det er skikkelig gøy. Så det var den ene delen av det. Men så er det jo en så deilig måte å trene på, som ikke bare er å dra på treningssenter. Også handlet det litt om det sosiale, at jeg hadde lyst til å møte folk på en annen arena enn bare skole.

Jeg spurte Emma om hva som fikk henne til å starte i den nye klubben. Emma svarte at: «*Nei jeg hadde lyst å spille fotball, så sendte jeg dem en melding og spurte. Så sa dem «ja»*». Jeg spurte Emma om den nye klubben hennes. Emma forteller: «*Der er det kultur for å være god, og ha lyst til å være god. Man har lyst å gjøre det best mulig. Det er et mye yngre lag enn det jeg har spilt på tidligere. Det er et jentelag som akkurat har blitt et damelag. De er litt i overgangsfase da*». Emma nevnte at det var et større fokus på spillerutvikling i denne klubben, og jeg spurte hvordan den nye klubben gjorde dette. Emma forteller: «*De følger opp spillerne tettere 1 til 1 og vet litt mer om tilbudene som er der da. Spillerne selv og de rundt dem. Jeg er ikke så godt kjent med systemet enda.*

Blant de to jentene som har fortsatt å spille fotball var jeg interessert i å finne ut hvordan det gikk i dag å kombinere fotball med studiene. Nora svarer: «*Jeg synes det går bra, fordi det er deilig å ha den der rutinen. På onsdager og mandager klokken 4 så skal jeg spille. Da er det skole fram til da, også er det uaktuelt å droppe trening for å sitte lenger. Jeg skal på trening*». Emma svarer: «*Jeg prøver å sjonglere det så langt det går. Også når man må prioritere studiet, så gjør man det. Men i det lengste prøver jeg å prioritere fotball, for at fotball gir meg overskudd og glede. Noe som jeg tenker er positivt og ta med seg*».

Årsaker til frafall

Tilfeldigvis hadde begge informantene som fortsatt spiller fotball i dag, sluttet med fotball for en periode. Dermed vil også Emma og Nora sine begrunnelser også være representert i dette delkapittelet, siden begge har sluttet med fotball for en periode i karrieren sin. Alle informantene ble spurt om hva årsaken var til at de valgte å slutte med fotball. Dette er på mange måter kjernespoørsmålene for min oppgave. Emma forteller: *«Jeg sluttet i den klubben fordi jeg dro i militæret, og da ble laget oppløst og jeg hadde ikke noe å komme tilbake til»*. Liv forteller: *«Jeg valgte å slutte fordi det ikke var nok tid og jeg hadde andre interesser som jeg ønsket å dyrke. I tillegg til at jeg hadde fått meg en deltidsjobb»*. Jeg spurte Liv hva de andre interessene var, og Liv forteller: *«Det var opptrening til forsvaret, det tok sin tid. Det var skole. Også var det den jobben da»*.

Nora forteller:

«Jeg sluttet litt fordi at det var mangel på folk på laget. Det gjorde at det ble mindre morsomt å spille fordi det laget jeg trivdes så godt i raknet litt. Da jeg begynte på damelaget, var det veldig dårlig miljø. Jeg synes ikke det var noe godt miljø å spille i. Det gjorde noe med motivasjonen min. Også ble det nok skole også en faktor som gjorde at jeg ikke fikk like mye tid til å spille fotball lengre»

Sofie forteller:

Jeg sluttet fordi jeg flyttet og dro på folkehøyskole. Eller jeg slutta egentlig ikke. For jeg flyttet også sa jeg at jeg selvfølgelig ikke kunne møte opp når jeg ikke var hjemme. Men at jeg var med når jeg var hjemme på ferier. Også var jeg ganske klar på at jeg skulle fortsette når jeg flyttet tilbake igjen, men da var laget borte.

Flere av informantene ble også spurt om hva de trodde var årsaken til at andre i videregående alderen velger å slutte. Emma ble spurt om hva som var begrunnelsen til dem som sluttet på hennes lag i ungdomstiden. Da svarte hun: *«De syntes det var kjedelig. De hadde ikke lyst å fortsette lengre»*.

Nora svarte at:

Jeg tror det er fordi det er en periode hvor man skal begynne å ta litt valg. Litt større valg da, hva man vil studere, hvilken by man vil være i og litt sånn «er dette noe jeg kan leve av? Skal jeg satse på dette framfor å studere?». Og jeg tror at for mange jenter så tenker man nok at dette ikke er noe jeg kan leve av, med mindre man er supermotivert da. Også tror jeg at det er litt sånn som for meg, at man mange lag mister mye spillere rundt den alderen der. Som gjør at det blir litt sånn dominoeffekt.

Sofie forteller:

Jeg tror det er flere grunner til det, men enten at dem flytter for å dra på videregående eller høyere utdanning. Men også kanskje for det er en periode der man begynner å satse. Hvis man da ikke har lyst til å satse, men spille på et lag som har lyst å nå langt. At man kanskje detter av da, da man ikke har tid til å trene nok eller være med på alt.

Liv forteller:

«Det er rett før mange sikkert skal tenke på å studere, og flytte. Da er det naturlig å slutte. Det er gjerne ikke alle som på en måte bryr seg nok om akkurat fotball til å begynne på nytt et annet sted. Man har jo spilt med vennene sine, og når man da flytter har man ikke vennene sine på den nye plassen»

Flere av informantene har snakket om jobb eller skole som en faktor for å slutte på fotball. Og jeg vil presentere de svarene fra de informantene jeg pratet med spesifikt om jobb eller skole kombinert med fotball.

I samtalen med Liv, spurte jeg henne om hun noen gang hadde måttet velge mellom fotballtrening/fotballkamp og jobb. Liv forteller: *«Nei for jeg sluttet rett før jeg begynte å jobbe. Men jeg så på timeplanen i forhold til jobbplanen og mine treningstimer at det ikke kom til å gå an»*. Jeg spurte Liv om hun bevisst prioriterte jobben fremst da, og Liv forteller: *«Ja jeg prioriterte jobben og sluttet heller»*. Videre spurte jeg Liv om hun hadde prioritert skole framfor fotball. Liv svarer: *«Det har skjedd mange ganger at jeg har nedprioritert fotballtrening for å øve til en prøve. Jeg har alltid satt skole høyest, og sett på fotball som en mer fritidsaktivitet hvis jeg har hatt tid»*.

Emma ble spurt om hva hun prioriterer mest nå i dag, og forteller: *«Nei jeg er fulltidsstudent og jobber ved siden av, så fotball er mer en hobby på ettermiddag og helger»*. Jeg spurte Emma videre om hvis hun ikke hadde studert eller jobbet, om det kunne vært aktuelt å satse høyere enn tredjedivisjon. Emma forteller: *«Nei jeg har slått meg til ro med å spille tredjedivisjon og det er det jeg har lyst og gjøre»*.

Jeg spurte Sofie om hun ville klart å kombinere en fulltidsjobb og en satsing i fotballen. Sofie forteller: *«Det ville vært problematisk. Ville jo vært vanskelig med tanke på tid. Kanskje det økonomiske og. Det kan jo fort bli dyrt og satse, og man får jo ikke noen lønn akkurat»*. Nora ble også spurt om hun ville klart å kombinere en fulltidsjobb og en satsing i fotballen. Nora forteller: *«Jeg tror det hadde vært vanskelig. For det å satse sterkt krever mye tid. Så det å skulle hatt en fulltidsjobb i tillegg tror jeg kunne vært krevende»*.

Hva kan gjøres, hva fungerer og hva ville de gjort?

I dette delkapittelet vil jeg ta for meg hva informantene mener fungerer godt i dag, hva som kan gjøres for å forbedre kvinnefotballen og hva de selv ville gjort for å forbedre. Det er like viktig for oppgaven å finne ut av hva som fungerer og hva de mener ville vært lurt å forbedre, som det er å avdekke det som ikke fungerer i fotballen.

I slutten av hvert intervju ble informantene spurt hvilke tiltak de selv ville innført hvis de hadde ledet en klubb. Her ble det foreslått flere tiltak. Noen av tiltakene var hentet fra positive tiltak som de har opplevd i løpet av sin karriere i fotballen, og flere tiltak handlet om å få like forutsetninger som det guttene har.

Nora forteller:

«Åi. Jeg tror kanskje den følelsen at man hele tiden blir bortprioritert, at det er en kjip følelse og ha. Så jeg tror at jeg skulle ønske at de fokuserte mer på var kommunikasjonen med oss. Sånn «hva kan vi gjøre for at vi skal fortsette å ha et damelag» og «hva gjør at flere at dere vil fortsette». For det var liksom ikke så mye spørsmål til oss da. Det ble ikke tatt opp noe særlig, og når man så at andre gikk til klubber og miljøet kanskje ble litt dårligere og trenere som var litt halvveis. Det gjør noe med at man føler at dette ikke er så viktig for klubben, så jeg tror at det å ha kommunikasjon med spillere».

Emma forteller:

«Nei det ville jo vært det her med å tidlig rekruttere og klare og beholde dem. Også vise dem at de er sett, og at dem har like mye i klubben å gjøre som alle guttelagene og herrelagene. Erkjenne at dem er en viktig del av klubben rett og slett».

Sofie forteller:

«Det er litt vanskelig å si. Men man må kanskje bli litt bedre på å rekruttere damer når dem er unger. For jeg føler når man er liten, så er det jo på en måte større miljø for at gutter spiller fotball enn jenter. Og det er jo på skolen og. Jeg husker jo når jeg gikk på barneskolen at hvis man spilte fotball i friminuttet så var det sånn at jentene ble valgt til slutt liksom. Og jeg tenker at det kan jo ha noe med det å gjøre, at man ikke føler det er plass for jentene».

Liv forteller:

«Åi. Det er litt vanskelig. For jeg føler ikke det er så mye bare en klubb kan gjøre. Fordi kvinnefotballen er såpass liten enda i resten av landet og verden, at det blir litt vanskelig å holde folk motiverte for å fortsette veldig lenge opplever jeg».

Liv ble spurt om hvilke tiltak som kunne vært gjort på samfunnsnivå. Liv forteller:

«Jeg tror mye kunne vært gjort igjennom media. Med å fremme kvinnefotballen og på en måte vist fram kvinner som faktisk lever av dette og vist at det går an. Ja ellers satset mer, men det er veldig lett å si uten noe konkret da. Men for eksempel bare det å ha drakter som passer damer på laget og tilrettelegge for gode treningstider er ja».

Videre pratet vi om media sin påvirkning, og jeg spurte hva hun mente media kunne gjort for å fremme kvinnefotballen mer enn i dag. Liv forteller: *«Sende flere kamper og skrevet mer om kvinnelige fotballspillere som gjør det bra. Ikke nødvendigvis ikke bare Norge, men også andre land. Jeg vet at mange norske reiser til andre land der det er bedre kvinnefotball, de som virkelig vil satse da»*

Jeg spurte Emma videre om hva klubber generelt kan gjøre. Emma forteller: *«Nei man må prøve å tilrettelegge for å gjøre det best mulig for når laget er der. Også det her med tilvekst, at man er flink å rekruttere nye og legge til rette for at man kan avle seg selv på en måte. At det kommer flere etter hvert».* Jeg spurte også Emma om hvordan vi kunne endre situasjon i

dag fremover. Emma forteller: *«Jeg tror det er en prosess som blir å skje over tid. Og det handle jo mye om holdningsendringer blant flere. At det er noe man må jobbe med i stor kvanta».*

Hos de to informantene som har sluttet med fotball var det interessant å høre hvorvidt de hadde prøvd seg i en ny klubb, og eventuelt hva som kunne vært gjort for at flere kunne begynt med fotball igjen. Jeg spurte Sofie hva klubbene kunne gjort for å rekruttere flere som har spilt fotball tidligere. Sofie forteller:

«Det er vanskelig å si. Dem kunne jo prøvd å promotere klubben bedre. Jeg vet jo ikke hvilke klubber som har damelag engang, her hvor jeg bor nå. Så dem kunne begynt der. Også er det jo veldig stort fokus på at når man er student så vil man jo automatisk gå til studentidrettslag. Men her er det for eksempel ganske høyt nivå, og hvis man ikke vil spille på et så høyt nivå, så kunne det vært en mulighet at andre lag også tok kontakt med studenter slik at man vet om klubbene».

Videre spurte jeg Sofie om hun hadde dratt på en trening hvis en klubb hadde kontaktet henne. Sofie forteller: *«Jeg tror jeg hadde sagt ja. Ja jeg tror det. For det er jo litt gøy å bli kontaktet. Så jeg ville automatisk tenkt sånn «Ja dette er noe jeg har lyst å prøve ut».* Så jeg ville nok møtt på trening og prøvd».

Under en samtale om studentlaget på studiestedet til Sofie spurte jeg henne om hun savner et lavterskeltilbud på studentidrettslaget. Sofie forteller: *«Ja det gjør jeg. Kunne vært en mulighet».*

Med Liv kom også samtalen innom nye klubber i den nye byen hennes og tilbudet på studentlaget. Jeg spurte hva som skulle til for at hun startet opp med fotball igjen. Liv forteller:

«Jeg har jo vært på prøvetrening for studentlaget her hvor jeg studerer nå. Og vurderte å begynne på igjen, litt på grunn av det sosiale igjen. Men tilbudet har vært såpass dårlig, så det har ikke blitt noe av. Så et bra tilbud og at det er et godt sosialt miljø, og greie treningstider da, er det som skulle til for at jeg skulle fortsatt».

Videre spurte jeg også henne om hun ville prøvd å dra på en trening hvis en lokal klubb hadde tatt kontakt med henne. Liv forteller: *«Jeg ville kommet på en prøvetrening og testet det ut. Jeg er fortsatt glad i fotball og kunne tenkt meg å spille, men ja».*

Informantene kommer med flere konkrete ting som burde forbedres. Bedre rekruttering og en generell holdningsendring går igjen blant informantene som viktige virkemidler for å hindre frafall. Fra klubbene sin side sier informantene det er forbedringspotensial i rekruttering av tidligere aktive fotballspillere.

6 Analyse

I analysen vil jeg starte med å se på hva som får jentene til å bli i fotballen, deretter hva som får jentene til å slutte i fotballen før jeg skal diskutere hvorfor situasjon er slik den er i dag. Jeg vil bruke teori og tidligere forskning til å belyse funnene mine fra empirikapittelet. I teorikapittelet introduserte jeg hvilke perspektiver på aktør-strukturproblemet jeg benytter meg av i oppgaven for å se på hva som påvirker jentene. For å se på de strukturelle rammebetingelsene rundt jentene i fotballen har jeg brukt Bourdieu sine kapitalbegrep. Som skrevet i teorikapittelet har jeg brukt økonomisk-, kulturell- og sosial kapital som redskaper for å se hva som får jentene til å bli, og hva som får dem til å forlate. Teorien om rasjonelle valg ble brukt for å se på hvordan aktørene foretar valgene sine.

Sentripetale krefter: Hva får jentene til å bli?

I denne delen skal jeg se på de faktorene som jenten legger mest vekt på for å bli i fotballen. Jeg vil bruke de tre kapitalformene for å se på hvilke strukturelle rammebetingelser som påvirker jentene sin deltakelse.

Sosial kapital: Det sosiale livet i fotballen

Først vil jeg se på hvor viktig sosial kapital er for jentenes deltakelse. Jeg vil se på deres inntog i fotballen, deres sosiale nettverk i fotballen og viktigheten av å være en del av et fotballag.

For det første, ga informantene inntrykk av at det sosiale var det viktigste for dem i fotballen gjennom hele karrieren. Alle jentene hadde store deler av sitt sosiale nettverk i fotballen da de var yngre, og alle startet på fotball på grunn av at vennene deres spilte der. Da informantene var barn var en av de viktigste årsakene til å starte på fotball at vennene deres spilte. Som en av de største idrettene i Norge er det naturlig at man vil ha venner fra skolen som spiller fotball, og dette er ofte en vei inn for mange unge da det noen ganger ikke er andre fritidstilbud i nærområdet. Det er det sosiale som trekker dem inn i fotballen, og man ser at det sosiale i stor grad er det som holder dem i fotballen når de blir eldre.

Etter hvert som jentene blir eldre er det naturligvis noen som faller fra fotballen, det vil være naivt å tro at ingen vil slutte på en idrett i løpet av 10 år. At man har et visst frafall er ikke noe særegent for kvinnefotballen, men dette ser man også på herresiden. Inn i tenårene er

fotballen en viktig sosial arena for mange, og det er her de møter vennene sine i ukedagene på fritiden. Lagene gjør utenomsportslige ting sammen for å styrke samholdet, noe som virker til å fungere ifølge informantene. Informantene som enda spilte fotball i dag, ga uttrykk for at det sosiale rundt fotballen var en viktig faktor for at de enda spilte. Nora fortalte eksempelvis at hun hadde store deler av sin vennekrets i fotballaget, og mye av hennes fritid ble tilbragt med lagkamerater. Da Emma begynte med fotball igjen, var det en venninne som fikk henne med. Ingen av de to hadde ambisjoner om å spille høyere i divisjonene eller lignende, men var der for å kunne bedrive den treningsformen som de likte best. Det sosiale rundt fotballen viser seg å være en viktig faktor også for jentene som er i 20 årene og fortsatt spiller. Fester, middager, bowling, paintball, turer og andre sosiale arrangement trekkes fram som positive opplevelser som bedrives med utenom fotballbanen med lagkameratene. For Bourdieu er økonomiske kapital den viktigste formen for kapital, men for jentene virker det sosiale å være den viktigste faktoren til å fortsette en karriere i fotballen etter videregående.

Kulturell kapital: Følelsen av å bli sett

En annen viktig faktor for Bourdieu er kulturell kapital. For Bourdieu handler dette om å mestre høykulturen i et samfunn, men jeg bruker begrepet til å se på hvilket syn samfunnet har på kvinnefotball. For min del er det det viktigst å se på de symbolske grensedragningene for å finne ut hva samfunnet rangerer som legitim høy- og lavkultur og hvordan dette påvirker kvinnefotballen.

For det første, ser jentene på økonomisk kapital som et symbol for verdsetting og anerkjennelse. Funnene mine tyder på at de fleste jenter i dag opplever en ulik og urettferdig fordeling av ressurser. Mye tyder på at jentene i fotballen får dårligere treningstider, arvede fotballer og at de i større grad må handle inn utstyr selv. Dette er ressurser og beslutninger som klubbene selv forvalter. I denne oppgaven er det kun et knippe utvalg klubber som er representert, men likevel kan man si at man ser en tendens til denne ulikheten i fordelingen av ressurser innad i klubbene i Norge. Økonomisk kapital er mer et symbol for anerkjennelse, da jentene ønsker en mer lik fordeling av ressurser for å føle seg like verdsatt som herrefotballen. Hvor pen og ny garderoben er har ikke så mye å si, men det er viktig å ha en egen garderobe.

For det andre så mener jentene det er tiltak som har påvirket dem til å bli lengre. Funnene viser at jenter som spiller i klubber som har konkrete tiltak for å likestille jentene og guttene, i

mindre grad har negative opplevelser rundt urettferdige fordelinger innad i klubbene. Liv spilte i en klubb hvor det var en konkret plan for å styrke kvinnefotballen, og hun hadde ikke i like stor grad opplevd denne ulikheten som resten av informantene hadde. Når jentene selv blir bedt om å peke på tiltak som de ville innført for å forhindre frafall, fremhever tre av informantene viktigheten av å føle seg sett. Den eneste informanten som ikke trekker dette fram er Liv, som selv har spilt i en klubb som har hatt et økt fokus på å likestille jente- og guttefotballen. Jentene jeg har intervjuet mener at det er viktig å få unge jenter til å føle seg like viktig som guttene i fotballen.

For det tredje er det viktig med kontinuerlig rekruttering. De to informantene som hadde sluttet med fotball, Sofie og Liv, uttrykte at det ikke var utelukket å begynne på fotball igjen. Mange unge flytter i dag til studiesteder der de ikke kjenner hverken til plassen eller personer som bor der. Derfor kan det være vanskelig å vite hvilke klubber som ville passet for dem på sitt nye studiested. Sofie fremmet selv forslaget om en bedre promotering av lokale klubber for studenter. Både Sofie og Liv sa de hadde møtt opp på trening hvis en lokal klubb hadde ringt og spurt. Dette vil kreve økt pengebruk fra klubbene sin side, men det kan være hensiktsmessig å investere økonomisk kapital for å øke rekrutteringen. Når man føler man er ettertraktet, som hvis noen tar kontakt, vil det være en følelse av anerkjennelse. Som nevnt tidligere kan en slik anerkjennelse forbedre de kulturelle rammene rundt kvinnefotballen.

Hva med økonomisk kapital?

Bourdieu mener, slik som mange andre sosiologer og samfunnsvitere, at økonomisk kapital er den viktigste formen for kapital og har mest å si for et individ sin sosiale posisjon. Når Bourdieu illustrer posisjonene i det sosiale rom, i form av en x- og y-akse, mener han at det er mengden kulturell kapital og økonomisk kapital som posisjonere individene. Den sosiale kapitalen kan på mange måter sees på som den minst viktigste. For jentene i fotballen er denne rangeringen på mange måter snudd, der sosial kapital er mest verdsatt, etterfulgt av kulturell og til slutt økonomisk. Den økonomiske kapitalen spiller likevel en stor rolle for anerkjennelsen av kvinnefotballen, og dermed er det en viktig brikke for å forbedre de kulturelle rammene rundt fotballen.

Sentrifugale krefter: Hva får jentene til å slutte?

Sammenligner man med tall fra gutte- og herrefotballen, ser man at flere jenter velger å forlate fotballen i tenårene. Dette frafallet er et komplekst problem og må ses på fra flere sider. Når jeg skal undersøke hva som får jentene til å slutte skal jeg igjen ta utgangspunkt i kapitalformene. Først vil jeg se på hvordan økonomisk kapital påvirker jentene til å bytte til et annet sosialt felt enn idrettsfeltet og fotballen, før jeg ser på kvinnefotballens status i lys av den kulturelle kapitalen.

Økonomisk kapital: Fremtidsrettet feltskifte

Mange av jentene uttrykker at de velger bort fotballen for å satse på noe annet. De bytter fra idrettsfeltet til eksempelvis forsvarsfeltet eller utdanningsfeltet. Videre skal jeg nå se på hva som trekker dem over til andre sosiale felt, og hvilke former for kapital som påvirker valgene deres.

Når man er ung i Norge, er det viktig å finne ut hvordan man kan tilegne seg nok økonomisk kapital til å kunne leve i det norske samfunnet. Dette innebærer at man må finne seg en jobb der man tjener nok penger til det livet man ønsker. På videregående begynner voksenlivet å nærme seg, de aller fleste fyller 18 år og blir myndige i løpet av denne perioden. Raymond Boudon er en sosiolog som forsket mye på utdanningsvalg. I sin sosiale posisjonsteori trekker han fram at ungene ikke vil havne på et lavere utdanningsnivå enn foreldrene sine (Helland, 2006, s.38). Den framtidige tilgangen til økonomisk kapital er en drivfaktor for de unge jentene i fotballen. Det er rasjonelt å velge det alternativet som gir oss størst sjans til å oppnå ønskene våre, og dermed velger mange bort fotballen til fordel for eksempelvis utdanning. Som kvinnelig fotballspiller er nåløyet for å tjene nok penger såpass lite at jentene har lett for å bytte til et annet sosialt felt, der de ser større muligheter for å sikre seg økonomisk kapital i fremtiden.

For mange er videregående skole en stor overgang fra grunnskolen. Elevene opplever ofte et lite sjokk i arbeidsmengde når de begynner på videregående, og dette kan kreve en mer strukturert hverdag enn det mange har vært vant til. For mange vil tid bli et knapphetsgode under disse to/tre årene. Mine funn tyder på at jentene må prioritere mellom flere av de sosiale feltene de deltar i. Jentene forteller at mengden skolearbeid er en faktor som påvirker valget deres når de slutter på fotball. Alle informantene mine har gått på studiespesialisering

og studerer i dag på universitet. Mange unge ønsker å gå den samme veien, noe som ofte krever et visst karakterkrav. Dette karakterkravet krever mye arbeid og innsats for å oppnå for mange videregående elever. Noen jentespillere velger derfor å bytte sosialt felt. Fra å la idrettsfeltet ta mye av fritiden deres, velger de å investere fritiden sin inn i utdanningsfeltet. Spørsmålet blir da; hvorfor gjør jentene dette?

Som nevnt i forrige avsnitt krever videregående mye av tiden til ungdom i dag. Etter videregående står mange foran flere store valg. Skal jeg studere? Hvor skal jeg studere? Hva skal jeg studere? Noen velger å gjøre noe annet, som for eksempel militæret, friår eller folkehøgskole. Mange av disse alternativene innebærer flytting, og drar man i militæret eller på folkehøgskole vil man som regel ikke kunne drive på med fotball. Det å flytte til en ny plass er en faktor som påvirker jentenes videre deltakelse i fotballen.

Når jentene for eksempel flytter til en ny plass for å studere er det naturlig at studiene er hovedfokuset. Inntrykket er at informantene ønsker å starte på fotball igjen, men savner et tilbud. Erfaringene fra studentlagene er delte, men det virker som at problemet er nivået. To av informantene, Sofie og Liv, savner et mer lavterskeltilbud fra studentlagene, da de ikke fikk plass på studentlaget som er i dag. Dette er paradoksalt med at mange lag lengre ned i divisjonene sliter med å ha nok spillere. Det kan ha sammenheng med for dårlig promotering og rekruttering fra damelag i klassiske studentbyer i Norge. Liv og Sofie forteller at de hadde møtt opp på en trening hvis de hadde blitt kontaktet av en lokal klubb. Dette henger sammen med at jentene ser på fotballen i stor grad som en form for mosjon som de liker å drive på med. Blant herrespillerne i Norge ser man en enorm mengde breddeklubber, der spillerne er der for å drive på med noe de liker i stedet for å skulle satse. Denne muligheten har ikke jentene i like stor grad. Det å kunne spille på et nivå man selv er på er viktig for motivasjon og mestring.

Dermed kan man si at jentene ikke tar utdanning for å lære mer og skaffe seg formell kulturell kapital, men for å få seg en jobb som gir dem økonomisk kapital i framtiden. I dagens kapitalistiske samfunn er alle avhengig av å ha en inntekt, og bedre inntekt skaper bedre levekår. Derfor er det naturlig at jentene velger utdanningsfeltet fremfor idrettsfeltet, da de ser en stabil og god inntekt via utdanningsfeltet og videre i det økonomiske felt. Dette vil gi

jentene økonomisk kapital til å kjøpe seg hus, bil og andre eiendeler som er vanlig å inneha i dagens samfunn.

Kulturell kapital: Kvinnefotballens status

Informantene gir uttrykk for at kvinnefotballen har en lav status i samfunnet, og de opplever dette som tyngende. Det blir slengt negative kommentarer fra andre spillere i klubbene og jentene forteller om en generell negativ omtale til kvinnefotballen i samfunnet. Videre vil jeg se på hvordan statusen til kvinnefotballen er blant deltakerne i fotballfeltet og i samfunnet generelt.

Jentene forteller at de negative kommentarene og stereotypiene de har hørt opp igjennom karrieren sin som oftest er fra gutte- og herrespillere. Man kan tolke dette som at gutte- og herrespillerne prøver å forsvare sin posisjon i fotballen, ved å trykke ned jentene sin status. Bourdieu sitt begrep, *doxa*, kan brukes til å forstå dette. Fotballen har tradisjonelt vært dominert av guttene og det er de som har formet den kulturen som er i fotballen. Kvinnefotballen, som er i vekst, kan sees på som en aktør som utfordrer deres posisjon og guttene vil dermed prøve å holde på posisjonen deres.

Informantene sier i likhet med Woll, M.B. (2021) at kvinnefotballen blir fremstilt positivt i media, men at det er for liten dekning. Selv om det har vært forbedring de siste årene, er kvinnefotballen langt bak herrefotballen, noe som jentene merker. De savner flere sendte kamper, især på lavere nivå, og uttrykker at det er en kultur for at kvinnefotballen er underlegen herrefotballen. Mediehusene som er privateid er drevet etter økonomisk profitt, noe de får mer av ved å fokusere på herrefotballen. Forhåpentligvis vil den stadig økende interessen, og de økte seertallene for kvinnefotballen, skape mer innhold fra kvinnefotballen i fremtiden. Som man ser i England, er større TV-avtaler på tur inn i kvinnefotballen også, som vil skape mer økonomisk kapital rundt om i divisjonssystemet. Dette må man strebe etter å oppnå i Norge også.

Artikkelen til Persson mfl. (2020) viser også til viktigheten mellom samfunnets tanker og holdninger til kvinnefotballen og unge jenters ambisjonsnivå. Funnene deres viser at dette får jentene til å kun se på fotballen som et fritidsprosjekt. I likhet med mine funn viser artikkelen at jentene derfor velger å bytte sosialt felt, der de velger bort fotballen til fordel for skole.

Fra struktur til aktør

Nå skal jeg se nærmere på hvordan de strukturelle rammene kommer til syne, hvordan de påvirker mulighetsrommet til jentene og hvordan det påvirker alternativene jentene har i fotballen.

Informantene begrunner godt valgene deres for å slutte med fotball. Det tyder på veloverveide beslutninger som er reflektert over. Teorien om rasjonelle valg stemmer godt med jentene sine valg. La oss ta et eksempel. Hvis ei jente ønsker å komme inn på medisin krever dette en planlagt strukturert jobbing for å oppnå dette. Når denne jenta går gjennom hvordan hun skal realistisk oppnå dette, vil hun mest sannsynlig oppdage at det krever mye tid og må være førsteprioritet. Da velger mange å velge bort fotballen for å kunne oppnå ønsket sitt om en høy posisjon i utdanningsfeltet, for å sikre seg jobb og inntekt i framtiden.

Vi mennesker ønsker ofte å oppnå det best tenkelige resultatet for oss selv, som teorien om rasjonelle valg viser. Mange jenter i dag kan oppleve at deres muligheter til å klatre høyt i fotballens hierarki er minimale, men ser større muligheter til dette innenfor andre sosiale felt. I eksempelvis utdanningsfeltet kan man tenke seg at jentene opplever at de konkurrerer på like premisser som guttene. De med de beste karakterene etter videregående kommer inn på de mest prestisjefulle utdanningene. Her er mulighetene deres til å klatre høyt opp i hierarkiet like store som alle andre som deltar i feltet, i hvert fall i teorien. Mine funn er at ambisjonsnivået til jentene er lavt, men de trives med dette. Det som er interessant er hvorfor mange av jentene ikke har et høyt ambisjonsnivå. I mine funn tyder mye på at de ikke ser på fotballen som noe de kan leve av på fulltid, uansett hvor høyt de spiller i Norge. De økonomiske rammene rundt kvinnefotballen er for svake til at jentene ser på dette som en fremtidsplan, og dermed havner fotballen fort bak for eksempel utdanning.

Avsluttende diskusjon: forholdet mellom aktør og struktur

I siste delen av diskusjonskapittelet vil jeg se på hva som er viktigst for jentene sin deltakelse. Først vil jeg se på strukturen, deretter jentene sitt aktørperspektiv, og til slutt skal jeg se på hvordan disse spiller sammen.

I siste delen av analysekapittelet vil jeg se på styrkeforholdet mellom de ulike faktorene som påvirker jentene sin deltakelse. Fram til nå i analysen har jeg sett på hva som får jentene til å

bli, og hva som får dem til å forlate fotballen. Nå skal se på hva jentene finner som de mest tungtveiende grunnene for deltakelse, og prøve å finne en forklaring på hvorfor det er slik.

For Bourdieu er økonomisk kapital den viktigste formen for kapital individer kan ha for å forsterke sin posisjon i det sosiale rom. I fotballen ser man imidlertid at jentene ikke synes økonomiske ressurser er den viktigste faktoren for deres deltakelse. Det å ha dårligere fotballer eller mer ugunstige treningstider er noe jentene legger merke til og misliker, men det virker ikke som dette alene er en tungtveiende grunn for at de aktivt velger å forlate fotballen. Uten tvil uttrykker jentene at det er urettferdig å fordele ulikt mellom guttene og jentene, og klubbene burde aktivt gå inn for å ha en tidligere lik fordeling av ressurser. Et argument fra klubbene sin side kan være at det er mest penger i herrefotballen, og det er den største inntektskilden til klubbene. Som nevnt i innledningen er det mye som tyder på at kvinnefotballen er i vekst. Det er mye mer konkret satsing nasjonalt og internasjonalt, og man ser større økonomiske rammer for kvinnefotballen. Man kan dermed håpe at denne skjevfordelingen man ser i noen klubber vil til dels forsvinne i løpet av noen år. Det som vil være viktig for at dette skjer er hvordan økonomien forplanter seg nedover i divisjonene. Hva er da viktigere for jentene enn det økonomiske?

Hvor mye påvirker samfunnet sine tanker og meninger om kvinnefotballen jentene sin hverdag i fotballen? Det er relativt lite kulturforskjeller mellom et kvinnelag og et herrelag i fotballen, begge følger den tradisjonelle fotballkulturen. Derfor skal jeg først se på hvordan og hvorfor kvinnefotballen blir sett ned på av resten av fotballfeltet, før jeg skal se på hvilke tanker og syn samfunnet har på kvinnefotballen og hvordan dette påvirker jentene. Jentene opplever å få høre stereotypier knyttet til fotballen gjentatte ganger i løpet av karrieren sin. Noen av mine informanter fortalte at dette ofte kom fra andre spillere i samme klubb som dem. Det er på skolen og på fritiden at flere har fått høre negative kommentarer knyttet til kvinnefotballen fra guttespillere. Fra klubbene sin side har de fleste negative assosiasjoner til hvorvidt de blir tatt som en seriøs aktør. Jentene sitter på en følelse at klubbene har sitt hovedfokus på herrefotballen, og at kvinnefotballen er annenrangs. Dette blir vist igjennom ulik fordeling av ressurser, som ble nevnt i forrige avsnitt, men også gjennom hvordan man prater og håndterer saker knyttet til kvinnefotballen.

I samfunnet har fotballen ofte vært rangert under herrefotballen, noe jentene jeg har intervjuet har kjent på. Medieomtalen av kvinnefotballen opplever jentene som lav og sporadisk. Det sendes få kvinnefotballkamper, spesielt på klubbnivå, og det skrives mye mindre om kvinnefotballen enn herrefotballen. Det er ikke i hovedsak et problem for jentene at det sendes mindre jentekamper enn guttekamper i media, men problemet er den impregnerte tankegangen at jentefotballen er underlegen guttefotballen. For å endre holdningen i samfunnet trenger man derfor både media og oss som fotballinteresserte på lag.

Denne studien viser at det viktigste for jentefotballen er det sosiale, gitt at det økonomiske insentivet ikke finnes for kvinner i samme grad som menn. Fra de er barn rekrutteres de av venner, de har videre store deler av sitt sosiale nettverk i fotballen og det sosiale er ofte det viktigste for valget om videre deltakelse. Alle informantene sier at det sosiale er det viktigste for deres deltakelse. Når jeg sier «det sosiale» mener jeg ikke bare de sosiale på trening, kamper og treningssamlinger, men også all utenomsportslig aktivitet. Jentene trekker fram bowlingkvelder, turer, fester og andre sosiale sammenkomster som opplevelser som motiverer dem for videre deltakelse. Når det viktigste for jentene er det sosiale, kan man si systemet er skjørt da et frafall kan skape en dominoeffekt, som får flere til å velge og slutte. Dette har to av informantene opplevd. Når et par viktige sosiale brikker i laget slutter, kan motivasjon til å dra på trening gå ned for noen andre på laget.

For mange studenter som flytter til en ny by, er det ofte studentlaget folk oppsøker. Mine informanter forteller om en stor kontrast mellom å være inkludert eller ekskludert fra studentlaget. Når det er over 30 personer som møter opp til en uttakstrening på studentlaget, er det naturligvis ikke plass til alle. Ofte er det bare noen få plasser som trenger forsterkning fra året før. Jentene har lysten å fortsette på fotball når de møter opp på en opptakstrening, men når man får avslag faller interessen. Tre av mine informanter hadde prøvd seg på studentidrettslaget, men bare en hadde fått plass. Nora, som spiller for studentlaget, forteller om et bra sosialt miljø på studentlaget og hun har i dag store deler av sitt sosiale nettverk der.

Formålet med denne oppgaven har vært å finne ut hva som får jentene til å bli i fotballen, og hva som får dem til å slutte i fotballen. Funnene fra min oppgave tyder på at det er det sosiale rundt og i fotballen som er den mest innflytelsesrike faktoren for begge spørsmålene. For de som slutter er det særlig to årsaker som nevnes hyppigst, bytting av sosialt felt og minkende

sosial tilknytning til fotballen. Under og etter videregående er det mange som vil satse mer på utdanning og karriere, og for å oppnå dette må de vurdere om de skal slutte med fotball eller ikke. Når jentene har kommet inn på de studiene de vil, ser man imidlertid at mange ønsker å returnere til fotballen. Mye av det største presset fra videregående er da borte, og en vanlig studiehverdag inntreffer. De jentene som da har venner eller andre bekjentskap i klubber på studiestedet, har lettere for å begynne å spille fotball igjen. Både Nora og Emma begynte med fotball igjen på grunn av at de kjente en annen som spilte for de lagene som de etter hvert begynte å spille for. Grunnen til at jentene har det sosiale som den viktigste faktoren for deltakelse, og dermed har lettere for å bytte sosialt felt, er det som er viktig å finne ut. For å sikre seg en god utdanning som igjen kan gi en god og stabil inntekt i framtiden er en motivasjon for jentene sitt feltskifte.

Ut fra de oppfatningene jentene har om sine muligheter i fotball, vil jentene oftere bytte sosialt felt. I idrettsfeltet har jentene oppfatningen at de ikke kan leve av fotballen, og for å leve av fotballen må man igjennom et nåløye. For jentene er dette nåløyet trangere hvis man sammenligner med guttene, siden jentene ofte må til en internasjonal toppklubb for at det skal være veldig lønnsomt. Derfor blir fotballen favorittformen for mosjon, men ikke så mye mer. I utdanningsfeltet ser jentene bedre muligheter for å oppnå en høy posisjon og det vil være rasjonelt for dem å velge å satse innen det feltet de ser mulighet for å klatre høyest mulig. Hadde det sirkulert økonomisk kapital rundt i kvinnefotballen ville muligens motivasjonen for å satse vært større blant de yngre jentene. I det lange løp vil det være behov for at synet på kvinnefotballen endrer seg i samfunnet, slik at de kulturelle rammebetingelsene blir bedre.

7 Konklusjon

Temaet for denne oppgaven har vært kjønnsforskjeller i fotballen. Nærmere bestemt kjønnsforskjeller i frafall. Problemstillingen min har vært «Hva får jente-/damespillere til å slutte eller fortsette med å spille fotball?». Sett i dette har jeg to forskningsspørsmål «Hva får jenter til å fortsette med å spille fotball?» og «Hva får jenter til å slutte med å spille fotball?».

Måten jeg har gått fram for å besvare disse spørsmålene er at jeg har dybdeintervjuet fire jenter som har spilt fotball eller fortsatt spiller fotball. Dette ble gjort med semistrukturerte intervjuer. Deretter har jeg utviklet teori for å kombinere en aktør- og strukturtilnærming. På struktursiden har jeg Bourdieu, og på aktørsiden har jeg teorien om rasjonelle valg. Jeg har brukt denne teorien til å analysere empirien.

Her er konklusjonen jeg har kommet fram til.

Det sosiale elementet ved fotballen kan sies å være den viktigste faktoren for at jenter både blir og drar fra fotballen. Jentene har som regel ikke et ambisjonsnivå om å bli profesjonell fotballspiller, men ønsker å spille fotball fordi de synes det er gøy. Når fotballen blir for seriøs i forhold til deres ambisjonsnivå, synker motivasjon for videre deltakelse. Hvis det sosiale miljøet er bra kan jentene bli motivert til å fortsette, selv om de selv ikke har ambisjon om å for eksempel rykke opp en divisjon.

Når jentene velger å forlate fotballen, er det gjerne for å satse på en høyere posisjon i et annet sosialt felt. For aldersgruppen jeg har fokusert på, er det ofte utdanningsfeltet som blir hovedprioriteten, for å videre kunne få en god posisjon i det økonomiske felt. Alt i alt er det de sosiale faktorene som får jentene til å bli, og de økonomiske faktorene som dytter dem vekk. Selv om man ser i noen tilfeller at det sosiale miljøet er det som får jenter til å slutte, især hvis det blir et dårlig sosialt miljø i klubben deres, er det sosiale generelt det som får jentene til å bli. Viktigheten av det sosiale er godt oppsummert i tittelen til oppgaven: «For det var der de andre vennene mine var».

Mine funn samsvarer i stor grad med tidligere forskning på feltet.

Hva kan så gjøres for å beholde jentene i fotballen? Jentene som jeg har intervjuet peker på ting som egentlig burde vært standardisert allerede - lik fordeling mellom jente- og

guttelagene fra klubbene sin side. Mange får en følelse av utenforskap når de merker at jentelagene får dårligere utstyr, treningstider og møter en useriøsitet i treningshverdagen deres. Den informanten som spilte i en klubb som satset konkret på kvinnefotballen, opplevde ikke dette i like stor grad som resten av informantene. Dette kan tyde på at de tiltakene fungerer.

Jeg vil presentere en todelt forklaring på hvordan man kan forsøke å minke frafallet, samt løfte kvinnefotballens status og størrelse i lys av tematikken jeg har presentert i analysekapittelet.

Hvis man øker mengden økonomisk kapital inn i kvinnefotballen, ved å forbedre eksempelvis garderobene, fotballene og treningsutstyr, vil man øke jentene sin følelse av å bli sett og de vil i større grad føle seg anerkjent. Dette kan bidra til å endre på tanken i samfunnet om at kvinnefotballen er annenrangs i forhold til herrefotballen.

Hvis den økonomiske gulroten henger og dingler foran jentene når de er unge, i form av en potensiell proffkontrakt som kan gi dem mye økonomisk kapital, kan flere få økt motivasjon for å fortsette med fotball. Dette kan føre til at jentene ikke velge bort fotballen og idretten for et annet sosialt felt.

Videre forskning

Kvinnefotballen har hatt en positiv utvikling de siste ti årene, og kan absolutt sies å være en idrett i vekst. Dette betyr at behovet på forskning vil øke fremover, slik at man kan finne ut hva som fungerer og hva som ikke fungerer. Det vil være interessant med større kvantitative prosjekt for å finne ut om det eksempelvis er noen grupper som er mer utsatt for frafall enn andre, samtidig som det vil være behov for flere kvalitative oppgaver for å finne de underliggende årsakene for at jentene selv velger å slutte.

Litteraturliste

- Aakvaag, G., C. (2008) *Moderne sosiologisk teori*. Oslo: Abstrakt forlag
- Aftenposten (2021) 30 spillere i Toppserien kan leve av å spille fotball. Fire av dem spiller i nye Brann. Hentet fra: <https://www.aftenposten.no/sport/fotball/i/dnjzQJ/30-spillere-i-toppserien-kan-leve-av-aa-spille-fotball-fire-av-dem-spiller-i-nye-brann>
- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (2015) *Likestilling i praksis – Like muligheter for kvinner og menn* (Meld. St. 7 (2015-2016)). Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20152016/id2456562/>
- Brinkmann, S. og Tanggard, L. (2018) *Kvalitative metoder – empiri og teoriutvikling*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag
- Bye, H.H. (2015) Norske stereotypier. Hentet fra: <https://psykologtidsskriftet.no/oppsummert/2015/11/norske-stereotypier>
- Dagsavisen (2021) Ny TV-avtale pumper penger inn i engelsk kvinnefotball. Hentet fra: <https://www.dagsavisen.no/sport/2021/03/23/ny-tv-avtale-pumper-penger-inn-i-engelsk-kvinnefotball/>
- Esmark, K. (2006). Bourdieus utdannelsessosiologi. I: A. Prieur & C. Sestoft (Red.), *Pierre Bourdieu: En introduksjon* (s. 71-114). Hans Reitzels Forlag.
- Furuseth, I & Everett, E. I. (2020) *Masteroppgaven – Hvordan begynne- og fullføre*. Oslo: Universitetsforlaget
- Gibbs, G. (2007). Thematic coding and categorizing. I: G. Gibbs: *Analyzing Qualitative Data*. Side 38-55. Sage.
- Hagen, R. (2013) Rational Choice. I Andersen, H. & Kaspersen, L. O. (Red), *Klassisk og moderne samfundsteori* (s. 251-266). Hans Reitzels Forlag.
- Helland, H. 2006. Reproduksjon av sosial ulikhet: er sosial bakgrunn av betydning for valg av utdanningsretning? *Sosiologisk tidsskrift* 01/2006 vol. 14, s. 34-62. Universitetsforlaget. Hentet fra: https://www.idunn.no/st/2006/01/reproduksjon_av_sosial_ulikhet_er_sosial_bakgrunn_av_betydning_for_valg_av
- Joas, H. & Knöbl, W. (2013) *Social theory: Twenty introductory lectures*. Cambridge: Cambridge University Press
- Josimar (2019). Den lange kampen. *Josimar*, (4).

- Madsen, C (2022) Historisk samarbeidsavtale mellom NFF, NTF og TFK. Hentet fra: <https://www.fotball.no/tema/nff-nyheter/2022/historisk-samarbeidsavtale-mellom-nff-ntf-og-tfk/>
- Madsen, C (2018) *Historisk satsing på jente- og kvinnefotball*. Hentet fra: <https://www.fotball.no/tema/nff-nyheter/2018/historisk-satsing-pa-jente--og-kvinnefotball/>
- Norges fotballforbund (2018) *Antall lag over tid*. Hentet fra: <https://www.fotball.no/tema/om-nff/statistikk-og-historikk/antall-lag-over-tid/>
- Paulgaard, G. (1997). Feltarbeid i egen kultur – innenfra, utenfra eller begge deler? I E. Fossåskaret, O. L. Fuglestad & T. H. Aase (red.), *Metodisk feltarbeid. Produksjon og tolkning av kvalitative data* (s. 70-93). Universitetsforlaget.
- Persson, M., Stefansen, K. og Strandbu, Å. (2020) Fotball som kjønnet mulighetsrom – hvilken betydning har metafortellingen om kvinnefotball for unge jenters idrettsprosjekt? *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 44 (3), s. 231-245. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-1781-2020-03-05>
- Reitlo, L. S. (2012) *Deltagelse og frafall i ungdomsidretten*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS. Hentet fra: <https://samforsk.no/uploads/files/Publikasjoner/Ferdig-rapport-Deltagelse-og-fracfall-i-ungdomsidretten-WEB.pdf>
- Ryen, A. (2004). Ethical issues. I C. Seale, G. Gobo, J. F. Gubrium & D Silverman (Red.), *Qualitative Research Practice* (s. 218-236). SAGE.
- Solvang, B. O. (2019) Scandinavian women's football: the importance of male and female pioneers in the development of the sport, *Sport in History*, 39:2, 207-228, DOI: 10.1080/17460263.2019.1618389
- Thagaard, T. (2018) *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Woll, M. B. (2021) *Fra jenter til kvinner - En kvalitativ analyse av norske mediers dekning av kvinnefotballen i det 21. århundret* (Masteroppgave). UiT – Norges arktiske universitet, Tromsø.

Vedlegg 1- Intervjuguide

<p>Fase 1: Rammesetting</p>	<p>1. Småprat</p> <p>2. Informasjonsprat</p> <ul style="list-style-type: none">• Informere om prosjektet og meg selv. Innhold i prosjektet og hva jeg vil finne ut• Informere litt om tema• Litt om gangen i intervjuet. Strukturen• Forklare hva jeg vil gjøre med intervjuet når vi er ferdig• Spørre om noe er uklart for intervjuobjektet• Starte opptak
<p>Fase 2: Bakgrunns- Informasjon</p> <p>Personlige erfaringer i fotballen</p>	<p>3.</p> <ul style="list-style-type: none">• Hvor gammel er du?• Er du aktiv fotballspiller?• Når begynte du å spille fotball?• Hva fikk deg til å begynne?• Si litt om den første klubben du spilte i? Antall lag, størrelse, nivå, antall kvinner og menn• Spilte du lenge der/spiller du enda der?• Hvorfor valgte/måtte du eventuelt å slutte?
<p>Fase 3: Nøkkelspørsmål</p>	<p>4. Struktur</p> <p>Sosial</p> <ul style="list-style-type: none">• Hvor viktig var det sosiale for deg i fotballen?• Hvor stor del av det sosiale nettverket ditt var i fotballen?

- Er du venn med/var venn med mange av lagkameratene dine?
- Hvor mange av dem hang du med på fritiden?
- Hadde/har dere sosiale arrangement utenfor fotballen?

Kan du gi et eksempel på når dette har skjedd? Få inn dette gjennomgående i intervjuet.

Økonomisk

- I din karriere, har det vært ulik fordeling av eksempelvis treningstider, treningsleir og treningsutstyr mellom jentene og gutten i din klubb? Evt: Hva synes du om at det har vært fordelt ulikt?

Kan du gi et konkret eksempel på en forskjell

- Hvordan så du på din mulighet for å satse innen fotballen?
- Ville du klart å kombinere fulltidsjobb med satsning?
- Det at det er dyrt å spille fotball har det gjort at du har sluttet?
- Har du tjent penger på fotball?
- Har du jobb?
- Hvordan vil du beskrive din økonomi i barndommen?

Kulturelle

- Hvordan føler du at media fremstiller kvinnefotballen?
- Får ikke kvinnene for mye mediedekning?
- Hvor mange er/pleide å se på kampene deres?
- Vil du nevne noen stereotyper knyttet til kvinnefotball?

Individ

- Hvordan var dine fotballambisjoner når du var 15-16 og hvordan er dem i dag?

	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan vil du beskrive ditt fotballnivå? • Hva har påvirket din fotballkarriere av utenomsportslige omgivelser? • Har livssituasjonen din påvirket fotballkarrieren? • Har du måttet nedprioritere fotball på grunn av jobb? • Har utdanningen din påvirket fotballkarrieren, eventuelt omvendt? • Har du følt at du har måttet flytte for å ta steg i fotballen? • Har partnerforhold påvirket fotballkarrieren din? • Har barn påvirket fotballkarrieren din? • Hvorfor valgte du å slutte med fotball? / Hvorfor tror du at du har valgt å fortsette å spille fotball når så mange andre slutter i tenårene? • Hvilke årsaker var viktigst når du valgte å slutte med fotballen? • Hva kunne vært gjort annerledes for at du skulle ha fortsatt? • Har du opplevd en skjevfordeling av ressurser i dine klubber?
<p>Fase 4: Samfunnsnivå</p>	<p>5. Hva kan gjøres?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvis du hadde ledet en klubb, hvilke tiltak ville du innført for å forhindre frafall? • Mener de det er et utbredt problem at jenter behandles dårligere i fotballen. Burde vi ta tak i det? • Er det greit at fordelingen er slik den er i dag? Føler du det er et viktig problem å ta tak i?
<p>Fase 5: Tilbakeblikk</p>	<p>6. Oppsummering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det noe viktig du har opplevd som vi ikke har tatt tak i?

-
- Er det noe du har kommet på som du vil tilføye?
 - Takke informantene

Vedlegg 2 - Informasjonsskriv til informantene og samtykkeerklæring

Vil du delta i forskningsprosjektet

”Frafall av kvinner i fotballen”?

Hei! Har du lyst å være med i et forskningsprosjekt? Jeg ønsker å finne ut hvorfor noen jenter velger å fortsette i fotballen og hvorfor noen velger å slutte med fotball i tenårene.

Formål

I dette prosjektet vil jeg finne ut hvilke årsaker jenter legger til grunn når de enten velger å fortsette eller velger å slutte med fotball.

Jeg har lyst å snakke med 6 jenter som faller innenfor denne kategorien og håper du vil være med!

Jeg vil for eksempel stille deg spørsmål som:

-Er du aktiv fotballspiller i dag?

-Hvorfor valgte du å fortsette å spille fotball?

-Hvorfor valgte du å slutte med fotball?

Dette prosjektet er et forskningsprosjekt som skal brukes i min mastergrad i Sosiologi ved lektorutdanningen på UiT - Norges arktiske universitet.

Hvem leder forskningsprosjektet?

Jeg heter Lars Daniel Fossli, er 23 år og bor i Tromsø. Har selv spilt fotball hele livet og er lidenskapelig interessert i sporten.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg spør deg om å være med, fordi du er enten en aktiv fotballspiller eller en tidligere fotballspiller.

Hvis du har lyst å være med i forskningsprosjektet, sender du en melding til 99255861 hvor du skriver «Jeg er med!», og da tar jeg videre kontakt med deg for planlegging av intervju.

Hvis du ikke har lyst å være med, tar jeg ikke kontakt med deg

Hva betyr det for deg å delta?

Hvis du har lyst å delta i forskningsprosjektet, vil jeg gjøre et intervju med deg.

Bare jeg vil være med under selve intervjuet, og det vil bli gjort lydopptak av intervjuet.

Intervjuet vil vare ca. 45 minutter.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Det betyr at du kan velge selv om du har lyst å være med eller ikke. Ingen andre kan velge dette for deg. Det er bare du som kan samtykke. Samtykke betyr at du sier at du synes noe er greit.

Hvis du vil delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Det betyr at det er lov å ombestemme seg, og det er helt i orden. All informasjon om deg vil da bli slettet.

Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller om du først sier «ja» og så «nei» i ettertid. Ingen vil bli sur eller lei seg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke informasjonen om deg til å få svar på oppgaven.

Jeg vil ikke dele din informasjon med andre. Det er bare jeg som har tilgang til informasjonen.

Jeg passer på at ingen kan få tak i informasjonen som vi samler inn om deg. Eks. krypterte filer.

Jeg lagrer all informasjon på en sikker datamaskin.

Jeg sletter lydopptak fra intervjuet når vi har skrevet ned alt som vi har snakket om.

Jeg passer på at ingen kan kjenne deg igjen når jeg skriver forskningsartikler. Jeg vil for eksempel bruke «kvinne (20)» i oppgaven.

Jeg følger loven om personvern.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Jeg er ferdig med forskningsprosjektet 01.12.2022

Da vil jeg passe på at all informasjon om deg er slettet.

Dine rettigheter

Hvis det kommer frem opplysninger om deg i det som vi skriver, eller har i dokumentene våre, har du rett til å få se hvilken informasjon om deg som vi samler inn. Du kan også be om at informasjonen slettes slik at den ikke finnes lenger. Dersom det er noen opplysninger som er feil kan du si ifra og be forskeren rette dem. Du kan også spørre om å få en kopi av informasjonen av oss. Du kan også klage til Datatilsynet dersom du synes at vi har behandlet opplysningene om deg på en uforsiktig måte eller på en måte som ikke er riktig.

Hva gir meg rett til å behandle personopplysninger om deg?

Jeg behandler informasjon om deg bare hvis du sier at det er greit og du skriver under på et samtykkeskjema.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål om studien, kan du ta kontakt med Lars Daniel Fossli på telefon 99255861 eller på mail lfo028@uit.no. Du kan også ta kontakt med min veileder Gunnar Aakvaag på telefon 48262732 eller på mail gunnar.c.aakvaag@uit.no

Norsk senter for forskningsdata (NSD) har sagt at det er greit at vi gjør dette forskningsprosjektet.

Hvis du lurer på hvorfor NSD har bestemt dette, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Lars Daniel Fossli

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjonen om prosjektet *Frafall av kvinner i fotballen*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3

15.05.2022, 19:44 Meldeskjema for behandling av personopplysninger

[Meldeskjema](#) / [Frafall av kvinner i fotballen](#) / Vurdering

Vurdering

Referansenummer
871202

Prosjekttittel
Frafall av kvinner i fotballen

Behandlingsansvarlig institusjon
UIT Norges Arktiske Universitet / Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning / Institutt for samfunnsvitenskap

Prosjektperiode
22.11.2021 - 01.12.2022

[Meldeskjema](#)

Dato	Type
23.11.2021	Standard

Kommentar
Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg 23.11.2021. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET
Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 01.12.2022.

LOVLIG GRUNNLAG FOR UTVALG
Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være foresattes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER
NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lenger enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER
NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER
NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER
Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema> Du må vente nå svar fra NSD før endringen gjennomføres

<https://meldeskjema.nsd.no/vurdering/1869672-a8f5-453a-aaa5-78d55e10644>

1/2

venne på avdelingen hos NSD for enklighet gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet i tråd med den behandlingen som er dokumentert.

Kontaktperson hos NSD: Olav Rosness, rådgiver.

Lykke til med prosjektet!

